ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ (ΜΑΚΗΣ)
Γ. ΚΡΑΣΑΝΑΚΗΣ

ΑΘΗΝΑ

Η ΠΟΛΗ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Η ΠΟΛΗ ΜΑΣ, Η ΑΘΗΝΑ, ΕΙΝΑΙ Η ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΗ, Η ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΚΑΙ Η ΠΙΟ ΦΗΜΙΣΜΕΝΗ ΠΟΛΗ ΣΕ ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ
(ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΑΘΗΝΑ»
ΑΘΗΝΑ 2004

Η ΑΘΗΝΑ, Η ΠΟΛΗ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

==========

ΤΟΥ ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ (ΜΑΚΗ) ΚΡΑΣΑΝΑΚΗ
(Επίτιμου Δ/ντη Υπ. Πολιτισμού)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Περιεχόμενα

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ 2
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' 3
ΟΝΟΜΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΩΓΗ 3
ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ 3
1. Η ΚΤΙΣΗ ΚΑΙ ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ 3
2. Η ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ 4
3. Η ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ - ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ 4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' 9
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΘΗΝΑΙΩΝ 9
1. ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ - ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ 9
2. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΘΗΝΑΣ 10
3. ΚΛΑΣΣΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ 11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' 14
ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ 14
1. ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ 14
2. ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ 17
3. ΟΙ ΑΘΗΝΑΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΤΑΞΕΙΣ 19
4. ΑΣΧΟΛΙΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑ ΑΘΗΝΑΙΩΝ 20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' 22
ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑ 22
ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ 22
1. ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ 22
2. ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ 29
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 34
ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ: 34

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΟΝΟΜΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

1. Η ΚΤΙΣΗ ΚΑΙ ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Η πόλη των Αθηναίων κτίστηκε, σύμφωνα με τον Απολλόδωρο, από το βασιλιά της Αττικής Κέκροπα (που κατά το Πάριο Χρονικό βασίλευε το έτος 1318 πριν από το Διόγνητο = 1582 π.Χ.) και για το όνομα της προσκάλεσε σε διαγωνισμό τους θεούς του Ολύμπου. Πρώτος ήρθε στην Αττική και διαγωνίστηκε ο θεός της θάλασσας, ο Ποσειδώνας, ο οποίος πρότεινε στον Κέκροπα να ονομαστεί η πόλη με το όνομα του, δηλαδή να ονομαστεί «Ποσειδώνια» και ως ανταμοιβή θα τη έκανε κυρίαρχη των θαλασσών. Μάλιστα, για να αποδείξει του λόγου του το αληθές, χτύπησε με την τρίαινά του τον τεράστιο βράχο που βρίσκεται εκεί (και όπου μετά έγινε η Ακρόπολη της Αθήνας) και αυτός αμέσως άρχισε να τρέχει θάλασσα. Μετά ήρθε η Αθηνά, η θεά της σοφίας, η οποία πρότεινε στον Κέκροπα να ονομαστεί η πόλη με το όνομα της, δηλαδή να ονομαστεί «Αθηνά» και κείνη ως ανταμοιβή θα της πρόσφερε ευημερία. Μάλιστα για να αποδείξει του λόγου της το αληθές χτύπησε με το δόρυ της το βράχο και εκείνος αμέσως ξεφύτρωσε μια ελιά. Ακολούθως οι 12 θεοί του Ολύμπου, ως κριτές των Αγώνων, έδωσαν τη νίκη στη θεά Αθηνά, η χάρη και η σοφία της οποίας βοήθησε να δημιουργηθεί ο περίφημο κράτος και ο ανεπανάληπτος Αθηναϊκό πολιτισμός, πρβ:

«Κέκροψ αυτόχθων, συμφυές έχων σώμα ανδρός και δράκοντος, της Αττικής εβασιλευσε πρώτος, και την γην πρότερον λεγομενην Ακτην αφ᾽ εαυτου Κεκροπιαν ωνόμασεν. επί τούτου, φασιν, έδοξε τοις θεοις πόλεις καταλαβεσθαι, εν αίς έμελλον έχειν τιμας ίδιας έκαστος. ήκεν ουν πρωτος Ποσειδων επι την Αττικήν, και πλήξας την τριαινῃ κατα μεσην την ακρόπολιν απεφηνε θάλασσαν, ην νυν Ερεχθηιδα καλουσι. μετα δε τουτον ήκεν Αθηνα, και ποιησαμενη της καταλήψεως Κεκροπα μάρτυρα εφύτευσεν ελαιαν, η νυν εν τω Πανδροσειῳ δεικνυται. γενομενης δε έριδος αμφοιν περι της χώρας, διαλύσας Ζευς κριτας έδωκεν, ούχ ὡς είπον τινες, Κεκροπα και Κραναόν, οὐδε Ερυσιχθονα, θεους δε τους δώδεκα. και τούτων δικαζόντων η χώρα της Αθήνας εκριθη, Κέκροπος μαρτυρήσαντος ότι πρώτη την ελαιαν εφύτευσεν. Αθηνα μεν ουν αφ᾽ εαυτης την πόλιν εκάλεσεν Αθήνας, Ποσειδων δε θυμω οργισθεις τὸ Θριάσιον πεδιον επεκλυσε και την Αττικην ύφαλον εποιησε. (Απολλόδωρος, Γ 3,14)

Ο Ηρόδοτος, σχετικά με την ονομασία των Αθηναίων, αναφέρει τα εξής: «Οι δε Αθηναίοι, όταν οι Πελασγοί κατείχαν τη σήμερον καλούμενη Ελλάδα, ήσαν Πελασγοί και λέγονταν Κραναοί, επί δε της εποχής του βασιλέως Κέκροπα μετονομάστηκαν Κεκροπίδες, όταν δε παρέλαβε την αρχή ο Ερεχθέας μετονομάστηκαν Αθηναίοι και όταν ο Ίωνας, ο γιος του Ξούθου, έγινε στρατάρχης των Αθηναίων μετονομάσθηκαν Ίωνες από αυτόν» (Ηρόδοτος Η 44).

Σημειώνεται ότι:

1) Το όνομα «Αθήνα» (= η πόλη) ετυμολογικά έχει προέλθει από ουσιαστικοποίηση (και με μεταφορά του τόνου) του επιθέτου «Αθηνάα – Αθηνά» (= η θεά) κάτι ως τα: θερμή - Θέρμη, αξία – άξια κλπ.

2) Η Αθήνα στην αρχαιότητα λεγόταν από τους Αθηναίους και «αι Αθήναι», επειδή μετά συνενώθηκαν με αυτήν και αποτέλεσαν το δήμο των Αθηναίων οι εξής συνοικίες: ο Πειραιάς, η Ελευσίνα, η Κηφισιά, η Κεκροπία, η Επακρία, η Τετράπολη, ο Κύθηρος, η Δεκέλεια, η Άφιδνα, ο Θορικός, η Βραυρώνα και το Κυδ-αθήναιο (βρίσκονταν κοντά στην Ακρόπολη). Τις εν λόγω συνοικίες συνένωσε ο Θησέας το 1251 π.Χ. (= το έτος 987 πριν από το Διόγνητο, σύμφωνα με το Πάριο Χρονικό) και δημιούργησε το περίφημο δήμο των Αθηναίων, εξ ου και ο καλούμενος «συνοικισμός του Θησέα». (Περισσότερα βλέπε στο Κεφάλαιο Β')

2. Η ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Σύμφωνα με τον Απολλόδωρο και το Πάριο χρονικό ο Κέκροπας μετονόμασε τη χώρα από Ακτική - Αττική (ονομασία που είχε πάρει από το βασιλιά Ακταίο) σε Κεκροπία. Μετά βασίλεψε ο Κραναός, που νυμφεύτηκε τη Μύνητα από τη Λακεδαιμόνα και γέννησε την Κρανάη, την Κραιναίχμη και την Ατθίδα, από την οποία ο Κραναός μετονόμασε τη χώρα σε Ατθίδα. Στη συνέχεια τον Κραναόν εξόρισε ο Αμφικτύων του Δευκαλίωνος, που κατ᾽ άλλους ήταν αυτόχθων και κατ' άλλους όχι, και αυτόν ο Εριχθόνιος. Ο Εριχθόνιος ήταν γιος του Ηφαίστου και της Ατθίδας ή του Ηφαίστου και της Θεάς Αθηνάς και από αυτόν η Αττική ονομάστηκε και Ερεχθηίς.

Σημειώνεται ότι:

1) Σύμφωνα με την ετυμολογία το όνομα «Ακτική – Αττική» σημαίνει η παράλια γη (εξ ου και στη μυθική ονομασία της Αθήνας περιπλέκεται ο Ποσειδώνας) και ως λέξη παράγεται από το ουσιαστικό «η ακτίς – ακτή» = «ακίς + τίθημι»: άκρα (η), ακρωτήριο (το), ακτάζω, άκτιος, παράκτιος (ο,η) κ.α. Από αυτά και τα: ακτή > Ακτική – Αττική, Ατθίς κ.α. Αθήναι = λατινικά «Attenae - Athenae" = αγγλικά Athens.

2) **Σ**ύμφωνα με το Δημοσθένη**:** «Ο Κέκροπας ήταν μισός δράκοντας και μισός άνθρωπος, αναμφίβολα, η φρονιμάδα του ήταν ανθρώπινη(προσομοιάζονταν με την ανθρώπινη μορφή του) και η δύναμή του δρακόντεια (τω συνέσιν αυτού προσωμομοίουν ανθρώπω και αλκήν δε δράκοντι»)».(Δημοσθένης, Επιτάφιος 31)

3. Η ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ - ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Ο Όμηρος αναφέρει από τη μια ότι οι Αθηναίοι κατοικούσαν σε μια γη που ήταν καρποφόρα και γεμάτη από λόφους, στη χώρα του Ερεχθέα, τον οποίο γέννησε η γη και ανέθρεψε η θεά Αθηνά και από την άλλη ότι συμμετείχαν στο πόλεμο της Τροίας, όπου μαζί με τους άλλους εκστρατεύσαντες ονομάζονταν με το όνομα Αχαιοί ή Δαναοί ή Αργείοι ή Πανέλληνες.

«Άνδρες οι Αθήνες έστειλαν, καλοκτισμένη πόλις.
Κι ήταν η χώρα του υψηλού στο φρόνημα Ερεχθέως.
τον γέννησαν η δότρα Γη και του Διός η κόρη
η Αθηνά τον έθρεψε, και στον λαμπρόν ναόν της
τον έθεσε, και με κριούς και ταύρους κάθε χρόνο
τ' αγόρια των Αθηνών ευφραίνουν την ψυχή του.
Ο Μενεσθεύς του Πετεού τους διοικούσε, ο μόνος
ίππους να τάξ' εις πόλεμον και ασπιδοφόρους άνδρες,
και σ' όλους μέσα τους θνητούς αντίπαλον δεν είχεν
άλλον παρά τον Νέστορα, τον γεροντότερόν του.
Και αυτόν πενήντα ολόμαυρα καράβια ακολουθούσαν.
(Ιλιάδα Β 546 Μετάφραση : ΙΑΚΩΒΟΥ ΠΟΛΥΛΑ)

«Και τη Φαίδρα είδα και την Πρόκρη και την ωραία Αριάδνη,
τη Κόρη του φοβερού Μίνωα, την οποία κάποτε ο Θησέας
οδηγούσε στους γεμάτους λόφους έδαφος των Αθηνών» (Οδύσσεια λ 320- 325)

Ο Θουκυδίδης (Α – 2 – 5) αναφέρει ότι η Αττική ανέκαθεν είχε τους ίδιους κατοίκους, δηλαδή δε διαφοροποιήθηκε εθνολογικά στο χρόνο. Ο Ηρόδοτος αναφέρει ότι και όλοι οι Έλληνες αρχικά ήσαν βάρβαροι, ανήκαν στο βάρβαρο φύλο των αυτοχθόνων Πελασγών και κάποια στιγμή οι Σπαρτιάτες πρώτοι αποκόπηκαν και δημιούργησαν ξέχωρο έθνος, το Ελληνικό και σ' αυτό μετά προσχώρησαν όλοι οι Πελασγοί (οι Ίωνες ή Αθηναίοι, οι Αιολείς ή Θεσσαλοί κ.α.), καθώς και μερικοί άλλοι βάρβαροι, πρβ: «Ύστερα έβαλε μπρος (ο Κροίσος, βασιλιάς των Λυδίων) να εξετάσει ποιοι ανάμεσα στους Έλληνες ήσαν οι δυνατότεροι, που θα μπορούσε να κάνει φίλους. Και ψάχνοντας βρήκε πως ξεχώριζαν οι Λακεδαιμόνιοι και οι Αθηναίοι, οι πρώτοι ανάμεσα στους Δωριείς, οι δεύτεροι ανάμεσα στους Ίωνες. Γιατί τα έθνη αυτά ήσαν τα πιο γνωστά, όντας τα παλιά χρόνια το τελευταίο Πελασγικό, το πρώτο Ελληνικό. Οι Αθηναίοι ποτέ ως τώρα δεν ξεσηκώθηκαν από τον τόπο τους, ενώ οι άλλοι ήταν πολυπλάνητοι. ….. Το Ελληνικό έθνος αφότου φάνηκε, την ίδια πάντα γλώσσα μιλά - αυτό είναι η πεποίθησή μου, αφότου όμως ξέκοψε από το Πελασγικό, αδύνατο τότε και στην αρχή και μικρό, αυξήθηκε ύστερα και πλήθαινε σε έθνη, καθώς προσχώρησαν σ' αυτό κυρίως οι Πελασγοί, αλλά και πάρα πολλά άλλα βαρβαρικά φύλα. Τέλος είμαι της γνώμης ότι το Πελασγικό έθνος πρωτύτερα και εφόσον ήταν βαρβαρικό ποτέ δε γνώρισε μεγάλη δύναμη» **(Ηρόδοτος Α, 57- 58)**

Σύμφωνα με τους αρχαίους Αθηναίους συγγραφείς (Ισοκράτη, Πλάτωνα, Λυσία κ.α.), οι Αθηναίοι ήσαν όχι μόνο αυτόχθονες, αλλά και οι πιο καλοί και οι πιο καθαρόαιμοι από τους άλλους Έλληνες (Σπαρτιάτες, Θηβαίους κ.α.), γιατί:

α) Οι Δωριείς ή Σπαρτιάτες πήγαν και κατέκτησαν άλλους Έλληνες. Έφυγαν από τη Στερεά Ελλάδα και πήγαν και κατέλαβαν τους Αχαιούς που κατοικούσαν στις πόλεις Μεσσήνη, Σπάρτη και Άργος (Περισσότερα βλέπε «Κάθοδος των Δωριέων με τους Ηρακλείδες),

β) Οι Δωριείς ή Σπαρτιάτες αναμείχθηκαν με τους Δαναούς που είχαν έρθει στην Πελοπόννησο από την Αίγυπτο και οι Βοιωτοί με τους Καδμείους ή Θηβαίους που είχαν έρθει και αυτοί από την Αίγυπτο, ήσαν όμως Φοινικικής καταγωγής,

γ) Οι Καδμείοι και οι Δαναοί ήσαν βάρβαροι που, επειδή δεινοπαθούσαν στους τόπους τους, ήρθαν σε Ελληνικές περιοχές και αναμείχθηκαν με τους ντόπιους (στη Βοιωτία οι πρώτοι και στην Πελοπόννησο οι δεύτεροι) προξενώντας στη συνέχεια πολλά δεινά στους Έλληνες, όπως απαγωγές γυναικών, κλοπές περιουσιών κ.α., πρβ:

«Η πόλη μας (η Αθήνα) αναγνωρίζεται ως η αρχαιότερη, η μεγαλύτερη και η πιο φημισμένη σε όλον τον κόσμο. Αφού λοιπόν η αρχή της ιστορία της είναι τόσο ένδοξη, πρέπει να τιμηθούμε ακόμη περισσότερο για τη συνέχεια. Γιατί εμείς που κατοικούμε σ' αυτήν την πόλη, δεν διώξαμε από εδώ τους κατοίκους της, ούτε τη βρήκαμε έρημο ούτε συγκεντρωθήκαμε πολλοί λαοί και ήρθαμε να την καταλάβουμε. Η καταγωγή μας είναι τόσο καλή και γνήσια, ώστε η ίδια η γη, στην οποία γεννηθήκαμε, βρίσκεται στην κατοχή μας χωρίς καμιά διακοπή. Εμείς είμαστε αυτόχθονες και μπορούμε να ονομάζουμε την πόλη με τα ίδια ονόματα που δίνει κανείς στους πλησιέστερους του συγγενείς. Εμείς απ ' όλους τους Έλληνες έχουμε το δικαίωμα να την αποκαλούμε τροφό, πατρίδα και μητέρα. Εκείνοι λοιπόν που δίκαια αισθάνονται περήφανοι να διεκδικούν την ηγεμονία και υπενθυμίζουνε συχνά τις παραδόσεις, πρέπει να αποδείξουν ότι τέτοια είναι η καταγωγή της φυλής τους (Ισοκράτης, «Πανηγυρικός», 23 -25)

«Εξαιτίας αυτών (της εκστρατείας των Ελλήνων στην Τροία) επήλθε τόσο μεγάλη μεταβολή, ώστε ενώ προηγουμένως οι βάρβαροι, που ζούσαν δυστυχισμένοι στους τόπους τους, και ο Δαναός, αφού έφυγε από την Αίγυπτο, κατέλαβε το Άργος, ο Κάδμος ο Σιδώνιος έγινε βασιλιάς της Θήβας, οι Κάρες αποίκησαν τα νησιά και ο Πέλοπας κυρίευσε την Πελοπόννησο οι μετά από αυτού του πολέμου, το γένος μας γνώρισε τόση ακμή ώστε κατάφερε να αφαιρέσει από τους βάρβαρους μεγάλες πόλεις και τεράστιες εδαφικές εκτάσεις» (Ισοκράτης Ελένης εγκώμιο 68 – 69)

«Άλλωστε και η αρχή του βίου των Αθηναίων ήταν δίκαιος, γιατί δεν συγκεντρώθηκαν και έδιωξαν άλλους κατοικώντας σε ξένη χώρα, όπως οι πολλοί, αλλά όντας αυτόχθονες είχαν την ίδια μητέρα και πατρίδα. ….» (Λυσίας, «Επιτάφιος τοις Κορινθίοις βοηθοίς», 17-21)

«Η εκστρατεία στην Τροία από τον Αγαμέμνονα ήταν πράξη ωφελιμότατη για τους Έλληνες, για να μην υποστεί η Ελλάδα από τους βάρβαρους δεινά παρόμοια με κείνα που υπέστη παλαιότερα κατά την κατάληψη όλης της Πελοποννήσου από τον Πέλοπα, του Άργους από το Δαναό και της Θήβας από τον Κάδμο (Ισοκράτους Παναθηναϊκός 79-80)

«Ως προς τους άλλους διαψεύστηκε, αφού συμφώνησαν στην παράδοση, σύνηψαν συνθήκες και ορκίστηκαν οι Κορίνθιοι, οι Αργείοι και οι Βοιωτοί και οι άλλοι σύμμαχοι, ότι θα παρέδιδαν τους Έλληνες της ηπείρου, αν τους έδιναν χρήματα ο βασιλιάς (των Περσών). Μόνοι εμείς δεν τολμήσαμε ούτε Έλληνες να παραδώσουμε ούτε όρκους (προδοσίας ή υποταγής) να κάνουμε. Γιατί είναι τόσο ευγενικό, ελεύθερο και σταθερό το φρόνημα της πόλης μας και φυσικά εχθρική προς τους βάρβαρους, επειδή είμαστε γνήσιοι Έλληνες και ανόθευτοι από τους βάρβαρους. Άλλωστε δε συγκατοικούν με μας ούτε Πέλοπες, ούτε Κάδμοι ούτε Δαναοί, ούτε Αιγύπτιοι αλλά βάσει του νόμου Έλληνες και χωρίς βαρβαρικές προσμείξεις, γεγονός από το οποίο δημιουργήθηκε στην πόλη μας το μίσος για τις ξένες φυλές...». (Πλάτων, Μενέξενος, 245c-d)

Σημειώνεται ότι:

1) Ο Διόδωρος Σικελιώτης (βίβλος 1, 1-6 και 28-29 κ.α.) αναφέρει ότι οι Αιγύπτιοι υποστηρίζουν ότι οι πρώτοι άνθρωποι δημιουργήθηκαν στην Αίγυπτο (επειδή το κλίμα της Αιγύπτου είναι εύκρατο και εξ αιτίας της γονιμότητας) του Νείλου) και από εκεί διασκορπίστηκαν στα διάφορα μέρη της γης, καθώς και ότι ακόμη και οι Αθηναίοι κατάγονται από την Αίγυπτο, πρβ: «Λένε επίσης οι Αιγύπτιοι πως και οι άποικοι που έφυγαν μαζί με το Δαναό από την Αίγυπτο εγκαταστάθηκαν στην αρχαιότερη σχεδόν Ελληνική πόλη, στο Άργος και πως οι λαοί των Κόλχων στον Πόντο και των Ιουδαίων μεταξύ Αραβίας και Συρίας ιδρύθηκαν ως αποικίες από ανθρώπους που έφυγαν από εκεί..... Ακόμη και οι Αθηναίοι, λένε, είναι άποικοι των Σαιτών από την Αίγυπτο και προσπαθούν να φέρουν αποδείξεις γι αυτό τη συγγένεια, ότι είναι οι μόνοι από τους Έλληνες που αποκαλούν την πόλη «άστυ», ονομασία που φέρανε από το Άστυ της Αιγύπτου. Επιπλέον μερικοί από τους Αθηναίους ήταν λένε, Αιγύπτιοι, όπως για παράδειγμα ο Πέτης, ο πατέρας του Μενεσθέα, που πήγε στην Τροία και ο οποίος είχε διττή φύση και οι Αθηναίοι δεν μπορούσαν από την πλευρά τους να δώσουνε εξήγηση τις διπλής φύσης, ενώ είναι φανερό σε όλους ότι είχε διπλή πολιτική υπόσταση, την Ελληνική και τη βαρβαρική, γι αυτό τον Θεώρησαν διφυή, μισό θηρίο μισό άνθρωπο....» (Διόδωρος Σικελιώτης βίβλος 1, 28-29)

Ωστόσο η ως άνω άποψη των Αιγυπτίων είναι λάθος, γιατί: Α) Οι Αθηναίοι ήσαν Πελασγικής καταγωγής, όπως είδαμε πιο πριν να λένε Απολλόδωρος, Ηρόδοτος κ.α., Β) Με διτή φύση δεν ήταν ο Πέτης (= ο Πετεός , ο πατέρας του Μενεσθέα = αρχηγός των Αθηναίων στην Τροία, σύμφωνα με τον Όμηρο), αλλά ο Κέκροπας, που ήταν και πιο παλιός και αυτόχθων βασιλιάς των Αθηναίων. Γ) Οι Αθηναίοι δεν είχαν σχέση με τους Δαναούς, τους Καδμείους ή Θηβαίους και τους Εβραίους. Σχέση με τους Δαναούς, τους Καδμείους είχαν οι Σπαρτιάτες και οι Θηβαίοι. Μερικά φύλα των Δαναών και των Καδμείων είχαν έρθει στην Ελλάδα από την Αίγυπτο και αναμείχθηκαν με τους Αχαιούς του Άργους και τους Βοιωτούς στη Θήβα.

2) Ο Απολλόδωρος (βλέπε βίβλος 10, 27, αποσπάσματα) αναφέρει επίσης ότι το βασίλειο της Μηδίας ήταν Αθηναϊκό δημιούργημα, πρβ: «Ο Δάτις, στρατηγός των Περσών και Μήδος την καταγωγή, έχοντας την παράδοση από τους προγόνους του ότι οι Αθηναίοι ήταν απόγονοι του Μήδου, που είχε συστήσει το βασίλειο της Μηδίας, έστειλε μήνυμα στους Αθηναίους, όπου έλεγε ότι ερχόταν με δύναμη στρατού να απαιτήσει την πατρογονική εξουσία, γιατί ο Μήδος, που ήταν πρόγονός του, επειδή του αφαίρεσαν τη βασιλική εξουσία οι Αθηναίοι, πήγε στην Ασία και ίδρυσε τη Μηδία. Κατά συνέπεια,

συνέχιζε, αν του παρέδιδαν την εξουσία, θα τους συγχωρούσε το πρώτο τους λάθος, αλλά και την εκστρατεία που είχαν αναλάβει εναντίον των Σάρδεων, αν όμως εναντιώνονταν, θα πάθαιναν πολύ χειρότερα απ΄ότι έπαθαν οι κάτοικοι της Ερέτριας (πριν από τη Μάχη του Μαραθώνα). Ο Μιλτιάδης, εκφράζοντας τη σύμφωνη γνώμη των δέκα στρατηγών, απάντησε ότι σύμφωνα με τα λόγια των πρεσβευτών έπρεπε μάλλον να αναλάβουν την εξουσία των Μήδων οι Αθηναίοι παρά ο Δάτις της Αθήνας, διότι το βασίλειο των Μήδων το συνέστησε Αθηναίος, ενώ ποτέ δεν ανέλαβε την εξουσία στην Αθήνα άνδρας Μήδος στην καταγωγή. Παίρνοντας τούτη την απάντηση ο Δάτις, άρχισε να ετοιμάζεται για τη μάχη του Μαραθώνα. (Απολλόδωρος (βλέπε βίβλος 10, 27, αποσπάσματα)

Κάτι που είναι αληθές και ο Απολλόδωρος (Α 9, 28), σχετικά με το θέμα αυτό, λέει τα εξής: «Ακαστος δε μετά των την Ιωλκόν οικούντων τον πατέρα θάπτει, τον δε Ιάσονα μετα της Μηδειας της Ιωλκου εκβάλλει. οι δε ήκον εις Κόρινθον, και δεκα μεν έτη διετελουν εὐτυχουντες, αὖθις δε του της Κορίνθου βασιλέως Κρεοντος την θυγατέρα Γλαύκην Ιάσονι εγγυωντος, παραπεμψάμενος Ιάσων Μήδειαν εγάμει. η δε, ούς τε ὤμοσεν Ιάσων θεους επικαλεσαμενη και την Ιάσονος αχαριστιαν μεμψαμενη πολλάκις, τη μεν γαμουμενῃ πεπλον μεμαγμενον φαρμάκοις έπεμψεν, όν αμφιεσαμενη μετα του βοηθουντος πατρὸς πυρι λάβρῳ κατεφλεχθη, τους δε παιδας οὓς είχεν εξ Ιάσονος, Μερμερον και Φερητα, απέκτεινε, και λαβουσα παρα Ηλίου άρμα πτηνών δρακόντων επι τούτου φεύγουσα ήλθεν εις Αθήνας. λεγεται δε <και> ότι φεύγουσα τους παιδας έτι νηπιους ὄντας κατελιπεν, ἱκετας καθισασα επι τὸν βωμὸν της Ηρας της ακραίας· Κορίνθιοι δε αυτούς αναστήσαντες κατετραυμάτισαν. Μήδεια δε ήκεν εις Αθήνας, κακει γαμηθεισα Αιγει παιδα γεννᾷ Μηδον. επιβουλεύουσα δε ύστερον Θησει φυγας εξ Αθηνών μετα του παιδὸς εκβάλλεται. αλλ᾽ ούτος μεν πολλών κρατήσας βαρβάρων την ὑφ᾽ εαυτὸν χώραν ἅπασαν Μηδιαν εκάλεσε, και στρατευόμενος επι Ινδούς απεθανε· Μήδεια δε εις Κόλχους ήλθεν ἄγνωστος, και καταλαβουσα Αἰήτην υπό του αδελφού Περσου της βασιλειας εστερημενον, κτεινασα τούτον τω πατρι την βασιλειαν αποκατεστησεν. (Απολλόδωρος, Α 9, 28)

ΑΘΗΝΑ, ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑ, ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

1. ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ - ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Σύμφωνα με τους αρχαίου συγγραφείς αρχικά στην Αττική υπήρχαν οι εξής 12 συνοικίες - βασίλεια: ο Πειραιάς, η Ελευσίνα, η Κηφισιά, η Κεκροπία, η Επακρία, η Τετράπολη, ο Κύθηρος, η Δεκέλεια, η Άφιδνα, ο Θορικός, η Βραυρώνα και το Κυδ-αθήναιο (βρίσκονταν κοντά στην Ακρόπολη). Τις εν λόγω συνοικίες συνένωσε ο Θησέας το 1251 π.Χ. (= το έτος 987 πριν από το Διόγνητο, σύμφωνα με το Πάριο Χρονικό) και δημιούργησε το περίφημο δήμο των Αθηναίων, εξ ου και ο καλούμενος «συνοικισμός του Θησέα». Αυτός είναι και ο λόγος που παλιά λέγανε «ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ» και όχι «Η ΑΘΗΝΑ», που λέμε σήμερα. Όταν ο Θησέας συνένωσε τις συνοικίες της Αττικής επέβαλε η ένωση αυτή να διοικείται από ένα όργανο που αποτελείται από ένα αντιπρόσωπο της κάθε συνοικίας αντί να υπάρχει κάποιος βασιλιάς ή ένας μόνο αρχηγός. Το σώμα, ο λαός που προέκυψε ονομάστηκε «δήμος» και το νέο σύστημα διακυβέρνησης «δημοκρατία».

«ουκέτι δε τα παρ' Αθηναίοις Παναθήναια τεθηναι πρότερα αποφαίνομαι: τούτῳ γαρ τω αγωνι Αθήναια όνομα ήν, Παναθήναια δε κληθηναί φασιν επι Θησέως, ότι υπό Αθηναίων ετέθη **συνειλεγμένων ες μίαν απάντων πόλιν»** (Παυσανίας, Αρκαδικά)

2. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΘΗΝΑΣ

Ο Θουκυδίδης, σχετικά με την Αττική - Αθήνα, αναφέρει ότι ανέκαθεν είχε τους ίδιους κατοίκους, δηλαδή δε διαφοροποιήθηκε εθνολογικά στο χρόνο, όμως η Αθήνα στο χρόνο μεγάλωσε, επειδή εκεί κατέφευγαν μετανάστες από άλλες πόλεις της Ελλάδας. Αναφέρει επίσης ότι πριν από τους Περσικούς πολέμους, η Αθήνα, είχε ασήμαντο στόλο. Διέθετε μόνο μερικές πεντηκοντόρους. Και μόνον βραδύτερο έπεισε ο Θεμιστοκλής τους Αθηναίους, ενώ βρισκόταν ήδη σε πόλεμο προς τους Αιγινήτες και αναμένονταν ο βάρβαρος (οι Πέρσες με τον Ξέρξη), να κατασκευάσουν τα πολεμικά πλοία. Μετά τη νίκη των Ελλήνων επί των Περσών, οι Αθηναίοι και οι Λακεδαιμόνιοι αναδείχθηκαν δυο οι πιο ισχυρές δυνάμεις στην Ελλάδα, των Αθηναίων στη θάλασσα και των Λακεδαιμονίων στη ξηρά. Ωστόσο, επειδή η Αθήνα βγήκε υπερδύναμη από τους Περσικούς πολέμους, η Σπάρτη ανησύχησε και κατόπιν αυτού χώρισαν τους Έλληνες σε δυο στρατόπεδα, μαχόμενοι οι μεν τους δε (εννοεί τον Πελοποννησιακό πόλεμο) για το ποιος θα έχει τα πρωτεία, πρβ:

«Η Αττική, εν πάση περιπτώσει, λόγω του ότι το έδαφός της είναι ισχνό και πτωχό, υπήρξε ανέκαθεν απαλλαγμένη από στάσεις και διά τον λόγο αυτόν διατήρησε πάντοτε τους ιδίους κατοίκους. Και έχουμε εδώ απόδειξη του ισχυρισμού μου ότι, λόγω της μεταναστεύσεως, τα άλλα μέρη της Ελλάδος δεν αυξήθηκαν σε πληθυσμό όπως η Αττική. Διότι οι δυνατότεροι από εκείνους, όσοι, ένεκα εξωτερικών πολέμων ή εσωτερικών στάσεων εκδιώκονταν από την άλλην Ελλάδα, κατέφευγαν στην Αθήνα ως εις τόπον ασφαλή, και, πλαστογραφούμενοι, κατέστησαν την πόλη, ευθύς από τους παλαιότατους χρόνους, ακόμη πλέον πολυάνθρωπο, εις τρόπον ώστε επειδή η Αττική απέβη ανεπαρκής διά τον πληθυσμό της πόλεως οι Αθηναίοι απέστειλαν αποικίας στην Ιωνίαν». (Θουκυδίδης Α 2, μετάφραση Ελ. Βενιζέλου)

«Ολίγον μόνον προ των Περσικών πολέμων και του θανάτου του Δαρείου, ο οποίος διεδέχθη τον Καμβύσην, οι τύραννοι της Σικελίας και οι Κερκυραίοι απέκτησαν τριήρεις εις σημαντικόν αριθμόν. Και αυτά είναι τα τελευταία προ της εκστρατείας του Ξέρξου αξιόλογα ναυτικά, τα οποία συνεκροτήθησαν εις την Ελλάδα. Διότι οι Αιγινήται και οι Αθηναίοι και κάθε τυχόν άλλη ναυτική δύναμις είχαν ασημάντους στόλους, και τούτους κατά το πλείστον αποτελούμενους από πεντηκοντόρους. Και μόνον βραδύτερον έπεισεν ο Θεμιστοκλής τους Αθηναίους, ενώ ευρίσκοντο ήδη εις πόλεμον προς τους Αιγινήτας και ανεμένετο ο βάρβαρος, να κατασκευάσουν τα πολεμικά πλοία, με τα οποία και εναυμάχησαν εις την Σαλαμίνα. Και τα πλοία άλλωστε αυτά

δεν είχαν ακόμη κατάστρωμα καθ' όλον το μήκος των. (Θουκυδίδης Α 14, μετάφραση Ελ. Βενιζέλου)

«Και αφού, διά του κοινού αγώνος, απέκρουσαν τους Πέρσας, ολίγον χρόνον ύστερον οι Έλληνες, και όσοι είχαν αποσείσει τον ζυγόν του βασιλέως, και όσοι είχαν λάβει μέρος εις τον κοινόν κατ' αυτού αγώνα, διηρέθησαν, και άλλοι μεν ετάχθησαν με τους Αθηναίους, άλλοι δε με τους Λακεδαιμονίους. Διότι τα δύο αυτά κράτη είχαν αναδειχθή ως τα ισχυρότερα, των μεν Αθηναίων επικρατούντων κατά θάλασσαν, των δε Λακεδαιμονίων κατά ξηράν. (Θουκυδίδης Α 18, μετάφραση Ελ. Βενιζέλου)

«Η αληθεστάτη, πραγματικώς, αλλ' ανομολόγητος αιτία (του Πελοποννησιακού Πολέμου, της διένεξις μεταξύ Σπάρτης και Αθήνας) υπήρξε, νομίζω, η αυξανομένη δύναμις των Αθηνών, η οποία επτόησε τους Λακεδαιμονίους και τους εξώθησεν εις πόλεμον» (Θουκυδίδης Α 23, μετάφραση Ελ. Βενιζέλου)

Σημειώνεται επίσης ότι η διαμάχη μεταξύ Αθηναίων και Σπαρτιατών που δημιουργήθηκε μετά τα περσικά κατέληξε με την επικράτηση της Σπάρτης, το 405 π.Χ. στους Αιγός Ποταμούς και έτσι άπλωσε περισσότερο την ηγεμονία της στον Ελληνικό κόσμο. Ωστόσο κάποιοι από τους σύμμαχους της Σπάρτης, όπως η Θήβα, δυσανασχέτησε απέναντι στη συμπεριφορά της Σπάρτης και δεν άργησε να τα βάλει τώρα εκείνη εναντίον των Σπαρτιατών. Ακολούθησε μια μακρά περίοδος αναστάτωσης με πολλές πολεμικές εκστρατείες και συγκρούσεις ανάμεσα στη Σπάρτη και στο νέο πρωταγωνιστή των Ελληνικών πραγμάτων, τη Θήβα, που είχαν ως αποτέλεσμα την ηγεμονική συρρίκνωση της Σπάρτης και την επαναφορά των Αθηναίων στο προσκήνιο. Της διαμάχης όμως αυτής τελικά επωφελήθηκε μια άλλη Ελληνική πόλη, η πόλη Πέλλα της Μακεδονίας, η οποία από εκεί που ήταν μια άσημη πόλη σε μια από τις βόρειες γωνιές της Ελλάδας έγινε μετά η πρώτη παγκόσμια δύναμη.

3. ΚΛΑΣΣΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

Στους κλασσικούς χρόνους, η Αθήνα διαμορφώνεται ως η κεντρική πολιτική, στρατιωτική, οικονομική και ναυτιλιακή δύναμη της Ελλάδας και κατά τον 5ο αι. π.Χ. ο Πειραιάς είναι το σπουδαιότερο λιμάνι της Μεσογείου. Οι Αθηναίοι βρέθηκαν πολύ πιο μπροστά απ' την εποχή τους, χαράσσοντας θαυμάσια ναυτική πολιτική, που στηριζόταν στη δύναμη των Τριηρών τους. Η Αθηναϊκή θαλασσοκρατορία αποτελεί το θεμέλιο πάνω στο οποίο "χτίζεται" ο Χρυσούς Αιών, όπου: Ποίηση, Φιλοσοφία, Τέχνες και Επιστήμες γνωρίζουν μια ανεπανάληπτη άνθιση. Ειδικότερα, οι Αθηναίοι πολίτες κατά την κλασσική καλούμενη περίοδο δείχνουν πιο πολύ προτίμηση στα γράμματα και τις τέχνες απ ότι στις άλλες Ελληνικές πόλεις. Στην αρχαία Αθήνα υπήρχαν πάρα πολλές σχολές για την αγωγή των νέων και η πόλη ήταν τόπος συνάντησης διανοουμένων και τόπος εκπαίδευσης ανθρώπων από όλο τον αρχαίο γνωστό κόσμο. Στην Αθήνα υπήρχαν επίσης και θέατρα όπου παίζονταν θεατρικές παραστάσεις με ηθικοπλαστικό περιεχόμενο και συνάμα υπήρχαν και μεγάλες εορτές όπως

τα Παναθήναια, τα Διονύσια, τα Ελευσίνια κ.α. Οι Αθηναίοι φημίζονταν από πιο παλιά ότι ήσαν και άριστοι αρχιτέκτονες και μηχανικοί, γλύπτες κ.α., όπως ο περίφημος Δαίδαλος που έφτιαξε τα παλάτια του Μίνωα στην Κρήτη.

Ο Λυσίας, σχετικά με την προσφορά της Αθήνας, λέει: «Πρώτοι και μοναδικοί την εποχή εκείνη (οι Αθηναίοι) εκδίωξαν τις δυναστείες που είχαν και εγκαθίδρυσαν τη δημοκρατία, θεωρώντας μεγαλύτερη ομόνοια την ελευθερία όλων και, καθιστώντας κοινές τις ελπίδες που προέρχονταν από τους κινδύνους, πολιτεύονταν με ελεύθερο φρόνημα, σύμφωνα με το νόμο, τιμωρώντας τους φαύλους, με την αντίληψη πως είναι έργο θηρίων να επικρατούν το ένα πάνω στο άλλο δια της βίας, ενώ στους ανθρώπους προσιδιάζει να ορίσουν τη δικαιοσύνη με το νόμο, να πείσουν με τη λογική και να υπηρετούν έμπρακτα τα δυο τούτα, κυβερνώμενοι από το νόμο και διδασκόμενοι από τη λογική….. Άλλωστε μόνοι έναντι πολλών μυριάδων βαρβάρων κινδύνευσαν (οι Αθηναίοι) υπέρ όλης της Ελλάδας….» (Λυσίας, «Επιτάφιος τοις Κορινθίοις βοηθοίς», 17-21)

Μάλιστα, επειδή η Ελληνική παιδεία κατά τους κλασσικούς καλούμενους χρόνους στην Αθήνα έχει φθάσει σε πολύ υψηλό επίπεδο, ο Αθηναίος συγγραφές περήφανα διαλαλεί: «Η πόλη μας (η Αθήνα) έχει ξεπεράσει τόσο πολύ τους άλλους ανθρώπους ως προς την καλλιέργεια του πνεύματος (τη σκέψη και το λόγο), ώστε οι μαθητές της έχουν γίνει δάσκαλοι των άλλων και έκανε το όνομα των Ελλήνων να χρησιμοποιείται πλέον όχι ως προσδιοριστικό της καταγωγής μας, αλλά του καλλιεργημένου πνεύματος και να ονομάζονται περισσότερο Έλληνες εκείνοι που έχουν τη δική μας παιδεία παρά εκείνοι που ανήκουν στην ίδια φυλή με μας.». (Ισοκράτης, «Πανηγυρικός, 50»).

Ο ΧΡΥΣΟΥΣ ΑΙΩΝ» ΤΟΥ ΠΕΡΙΚΛΗ

Κατά τους κλασσικούς χρόνους (τέλος 5ου και 4ος αι. π.Χ.), οι ναυτικές δραστηριότητες και τέχνες στην Αθήνα γνωρίζουν απαράμιλλη άνθηση, με δείγματα αυτής της προόδου την καταστροφή των ναυτικών δυνάμεων των Περσών στο Αρτεμίσιο, στη Σαλαμίνα και τη Μυκάλη. Είναι η εποχή που τα όρια του Ελληνικού κόσμου καταλαμβάνουν όλη τη λεκάνη της Μεσογείου. Χαρακτηριστική η φράση του Περικλή «Μέγα το της θαλάσσης κράτος», κάτι που αναγράφεται στο έμβλημα του σύγχρονου Ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού. Είναι η εποχή που η Αθήνα διαμορφώνεται ως η κεντρική πολιτική, στρατιωτική, οικονομική και ναυτιλιακή δύναμη της Ελλάδας και κατά τον 5ο αι. π.Χ. ο Πειραιάς είναι το σπουδαιότερο λιμάνι της Μεσογείου. Οι Αθηναίοι, καθώς λένε οι ιστορικοί, βρέθηκαν πολύ πιο μπροστά απ΄ την εποχή τους, χαράσσοντας θαυμάσια ναυτική πολιτική, που στηριζόταν στη δύναμη των Τριηρών τους. Η Αθηναϊκή θαλασσοκρατορία αποτελεί το θεμέλιο πάνω στο οποίο "χτίζεται" ο Χρυσούς Αιών» του Περικλή, όπου Ποίηση, Φιλοσοφία, Τέχνες και Επιστήμες γνωρίζουν μια ανεπανάληπτη άνθιση. Οι κωπηλάτες των Αθηναϊκών Τριηρών, τα λεγόμενα «ξύλινα τείχη» της πόλης των Αθηνών, ήταν Αθηναίοι Πολίτες, όχι δούλοι, και ήταν τιμή γι αυτούς να συμμετάσχουν

ως κωπηλάτες σε ναυμαχίες και άλλες πολεμικές διενέξεις. Τα υπόλοιπα ναυτικά κράτη, μπορεί να μην υιοθέτησαν επακριβώς την τεχνική ναυπήγησης των Αθηναίων, όμως εμπνεύστηκαν από τη ναυτική πολιτική τους.

ΑΘΗΝΑ - ΘΗΣΕΙΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'
ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

1. ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

Από τους ευγενείς στη Δημοκρατία

Όταν ο Θησέας ένωσε το έτος 987 πριν από το Διόγνητο = 1251 π.Χ. τις 12 συνοικίες της Αττικής σε ένα δήμο, την πόλη-κράτος των Αθηναίων, χώρισε τους πολίτες του δήμου αυτού σε 3 τάξεις: τους ευγενείς, τους κτηματίες και τους τεχνίτες και αφετέρου εγκαθιδρύει τη δημοκρατία από εκεί που ήταν πρώτα αριστοκρατία. Δηλαδή τώρα όλοι δήμοι της Αττικής αποτέλεσαν ένα δήμο, οι αποφάσεις του οποίου λαμβάνονταν όχι από ένα αρχηγό ή από τους πλούσιους, όπως ίσχυε μέχρι τότε, αλλά από ένα όργανο που αποτελείτο από ένα αντιπρόσωπο του κάθε δήμου και με ψηφοφορία, όπως σήμερα.

Ο Πλάτωνας (Νόμοι Γ, 698) αναφέρει ότι αρχικά η εξουσία στην Αθήνα ασκούνταν από τους άρχοντες που εκλέγονταν σύμφωνα με την περιουσία τους.

Αριστοκρατία, Κύλωνας και Δράκοντας

Μετά το θάνατο του βασιλιά Κόδρου, που θυσίασε τη ζωή του για να σωθεί η πατρίδα του, πήραν την εξουσία και πάλι οι ευγενείς ή άλλως αριστοκράτες, δηλαδή οι πλούσιοι γαιοκτήμονες, οι οποίοι διοικούσαν την Αθήνα με τον Άρειο Πάγο, την εκκλησία του δήμου και τους 9 άρχοντες. Στο μεταξύ είχε γίνει και ο αποικισμός με το οποίο αρκετοί πολίτες πλούτισαν από το εμπόριο και τη ναυτιλία και θέλησαν να συμμετέχουν και αυτοί στη διακυβέρνηση του κράτους. Ο πολύς λαός όμως είχε μεγάλη φτώχια. Ζητούσε να ξαναμοιραστεί η γη και να γραφτούν νέοι νόμοι, για να βρίσκουν και οι απλοί άνθρωποι το δίκιο τους. Και, επειδή εκείνοι που κυβερνούσαν δεν ήθελαν να μοιραστούν την εξουσία, ξέσπασαν ταραχές. Όμως ταραχές αυτές προσπάθησε να εκμεταλλευτεί ο φιλόδοξος Κύλωνας για να γίνει τύραννος, αλλά απέτυχε. Τότε, οι ευγενείς ανέθεσαν στο Δράκοντα να γράψει νόμους, για να ικανοποιηθεί αυτή η απαίτηση του λαού.

Ο Σόλωνας εισάγει-βελτιώνει τους Μινωικούς νόμους - σεισάχθεια

Επειδή οι νόμοι του Δράκοντα ήταν υπερβολικά αυστηροί (εξ ου και το «δρακόντειοι νόμοι = οι πολύ σκληροί νόμοι), οι Αθηναίοι

αντέδρασαν και ανάγκασαν του ευγενείς να αναθέσουν στο Σόλωνα, που θεωρείτο σοφός άνθρωπος, να γράψει νέους. Ο Σόλωνας (640 – 560 π.Χ.), σύμφωνα με το Διογένη το Λαέρτιο (Επιμενίδης) και τον Πλούταρχο (Σόλων και Λυκούργος), αφού μελέτησε τους Μινωικούς νόμους με τη βοήθεια του Επιμενίδη του Κρήτα (ήταν ένας από τους 15 σοφούς της αρχαιότητας ή ένας από τους 12 στη θέση του Περίανδρου), έφτιαξε νέους νόμους που σ' αυτούς προβλεπόντανε και το χάρισμα των χρεών των πολιτών, επειδή πολλοί από αυτούς είχαν γίνει δούλοι στους ευγενείς από τα χρέη. Ο νόμος αυτός, επειδή απάλλαξε το λαό από ένα πολύ μεγάλο βάρος, ονομάστηκε σεισάχθεια (σείω το άχθος = διώχνω το βάρος).

Ο Πλούταρχος, σχετικά με τον Επιμενίδη και τους νόμους του Σόλωνα, αναφέρει τα εξής (σε μετάφραση από τις εκδόσεις «Κάκτος»): « Κάλεσε τότε τον Επιμενίδη από τη Φαιστό της Κρήτης, που μερικοί τον θεωρούν έναν από τους επτά σοφούς (αντί για τον Περίανδρο). Είχε τη φήμη πως ήταν αγαπημένος των Θεών και σοφός στην ιερή τέχνη της Θεοληψίας και των μυστηρίων, γι αυτό και οι σύγχρονοί του πίστευαν πως ήταν γιος της νύμφης Βλάστης και τον έλεγαν νέο Κουρήτα. Όταν ήρθε στην Αθήνα γνωρίστηκε με το Σόλωνα και τον βοήθησε πολύ στην προεργασία της νομοθεσίας του. Απλοποίησε τους νόμους τους σχετικούς με τις ιερές τελετές, έκαμε πιο ήπιους τους νόμους που αφορούσαν τα πένθη, επιτρέπονταν μόνο ορισμένες θυσίες στους νεκρούς και καταργώντας τις άγριες και βαρβαρικές συνήθειες που επικρατούσαν προηγούμενα στις περιπτώσεις αυτές από την πλευρά των γυναικών……

Απαγορεύεται κάποιος να κακολογεί τους πεθαμένους….

Χάνει τα πολιτικά του δικαιώματα ο πολίτης εκείνος που, όταν υπάρχει στάση στην πόλη, δεν πηγαίνει με καμιά παράταξη, για να μην μένεις κανείς ατάραχος ή ασυγκίνητος στα δημόσια πράγματα. (Πλούταρχος, Σόλων , 12 - 20)

Σημειώνεται ότι:

Α) Οι πρώτοι που αντέγραψαν τους Μινωικούς νόμους, σύμφωνα με τον Πλάτωνα, ήταν όχι οι Αθηναίοι, αλλά οι Σπαρτιάτες και γι αυτό ευημέρησαν.

Β) Ο Σόλωνας χώρισε τους Αθηναίους σε τέσσερις τάξεις, ανάλογα με το εισόδημά τους και άρχοντες είχαν δικαίωμα να γίνουν μόνο οι πλουσιότεροι. Απλώς ο Σόλωνας ενίσχυσε κάπως πολιτικά και τους φτωχούς, γιατί η εκκλησία του δήμου, δηλαδή η συνέλευση των πολιτών, πήρε πιο μεγάλη δύναμη. Αποφάσιζε για όλα τα σπουδαία ζητήματα και ψήφιζε τους νόμους, που προετοίμαζε η βουλή των τετρακοσίων. Ο Σόλωνας ίδρυσε και ένα μεγάλο λαϊκό δικαστήριο, την Ηλιαία. Έγιναν έτσι κάποια βήματα προς τη δημοκρατία.

Τυραννία, αδελφοί Αρμόδιος και Αριστογείτων

Επειδή οι πλούσιοι ή άλλως ευγενείς με τους νόμους και τη σεισάχθεια του Σόλωνα είχαν χάσει εκτός από χρήματα και ένα μεγάλο μέρος από την παλιά τους εξουσία, έβαλαν τον Πεισίστρατο και πήρε

τη εξουσία δια των όπλων γινόμενος τύραννος (χούντα λέμε σήμερα), προκειμένου να ανακτήσουν τα χαμένα.

Ο Πεισίστρατος στη συνέχεια υποστήριξε κάπως τους αγρότες και έκανε και πολλά έργα στην Αθήνα, όμως οι φτωχοί υπέφεραν. Μετά από το θάνατο του πανίσχυρου τύραννου Πεισίστρατου την εξουσία πήραν οι γιοί του (ο Πεισίστρατος είχε 4 γιους και αρχικά κυβερνούσε ο Ίππαρχος. Όταν δολοφονήθηκε αυτός κυβερνήτης έγινε ο Ιππίας), οι οποίοι εκτός των αντιδημοκρατικών μέτρων που έπαιρναν ήταν και ανήθικοι. Προ αυτού οι δημοκρατικοί Αθηναίοι ετοίμασαν κίνημα εναντίον τους την ημέρα των Παναθηναίων. Ωστόσο το κίνημα απέτυχε λόγω ενός λάθος. Πρόλαβαν όμως οι αδελφοί Αρμόδιος και Αριστογείτονας να δολοφονήσουν το Ίππαρχο και γι αυτό μετά οι Αθηναίοι αποφάσισαν με ψήφισμα να τελούνται αγώνες προς χάρη των δημοκρατικών αδελφών Αρμόδιου και Αριστογείτονα. Αργότερα με τη βοήθεια των Λακεδαιμονίων ανέτρεψαν οι Αθηναίοι τους τύραννους και ο Ιππίας δραπέτευσε στην Περσία, όπου και πέθανε εξόριστος.

Ο Αριστοτέλης αναφέρει, σχετικά: «Ο Πεισίστρατος, ένας δίγαμος στρατηγός που κατέλαβε δια των όπλων την εξουσία των Αθηνών, όταν πέθανε πήραν την εξουσία οι γιοι του, ο Ιππίας και ο Ίππαρχος (από νόμιμο γάμο του Πεισίστρατου) και ο Ιοφών και ο Ηγησίστρατος ή Θεσσαλός (από παράνομο γάμο). Οι αδελφοί αυτοί πέρα του ότι ήσαν τύραννοι (αντιδημοκρατικοί ή χουντικοί λέμε σήμερα) ήσαν και ανήθικοι. Ο Ίππαρχος έρεπε σε παιδικούς έρωτες (δηλ. ήταν παιδεραστής ως θα λέγαμε σήμερα) και ο Ηγησίστρατος ήταν ψεύτης, υβριστής και ομοφυλόφιλος που αγάπησε ερωτικά ("ερασθείς") τον Αρμόδιο. Μάλιστα επειδή ο Αρμόδιος δεν ανταποκρινόταν στις ανώμαλες ορέξεις του Ηγησίστρατου, ο τελευταίος δε συγκρατούσε την οργή του, αλλά και κατά τα άλλα δείκνυε προσβλητική στάση κατά του πρώτου. Τον αποκάλεσε και δημοσίως μαλάκα ("λοιδορήσας τι τον Αρμόδιον ως μαλακόν όντα") και εμπόδισε την αδελφή του στο να πάει στη γιορτή των Παναθηναίων ως κανηφόρος παρθένος. Όλα αυτά εξόργισαν τα αδέλφια Αριστογείτονα και Αρμόδιο και τους φίλους τους, με συνέπεια να λάβουν μέρος στο ανατρεπτικό κίνημα των δημοκρατικών εναντίον των τυράννων την ημέρα της πομπής (λιτανείας) των Παναθηναίων. Ωστόσο οι δημοκρατικοί πραξικοπηματίες παρατηρώντας στην πομπή τον τύραννο Ιππία να συνομιλεί στην Ακρόπολη φιλικά με έναν δημοκρατικό πραξικοπηματία (φίλο του Αριστογείτονα), νόμισαν ότι αυτός τους πρόδιδε και θέλοντας να κάνει κάτι ο Αρμόδιος πριν συλληφθεί, πρόλαβε και φόνευσε τον Ίππαρχο στο Λεωκόριον, βλάπτοντας έτσι το όλο ανατρεπτικό κίνημα των δημοκρατικών. Στη συνέχεια από τα δυο αδέλφια φονεύθηκε επιτόπου ο Αρμόδιος και ο Αριστογείτονας κλείστηκε στη φυλακή, όπου αργότερα το φόνευσε και αυτόν ο Ιππίας,... Ακολούθως, και ως πάντα λέει ο Αριστοτέλης, όταν αποκαταστάθηκε η δημοκρατία, θεσμοθετήθηκε ο εκάστοτε πολέμαρχος να διοργανώνει επιτάφιους αγώνες προς τιμή των πεσόντων στις μάχες και να κάνει επιμνημόσυνες τελετές για τον Αρμόδιο και Αριστογείτονα. ("Αθηναίων Πολιτεία" , Κεφ. 18)

'Εδοξε τη βουλή και τω δήμω.....
Εάν τις δημοκρατίαν καταλύη τήν Αθήνησιν.....
Εάν δε τις κτείνων τινά τούτων αποθάνη ή επιχειρών, ευ ποιήσω αυτόν τε και τούς παίδας τούς εκείνου καθ ἀπερ Αρμόδιον τε και Αριστογείτονα και τούς απογόνους αυτών...
(Ανδοκίδης, "Περί των μυστηρίων" 96 - 98)

Μεταρρυθμίσεις Κλεισθένη

Όταν πια απαλλάχτηκαν από του τυράννους, οι Αθηναίοι οργάνωσαν τη δημοκρατία τους. Ειδικότερα θεμελιωτής της υπήρξε ο Κλεισθένης, που μεταρρύθμισε ριζικά το πολίτευμα το 508 π.Χ. Σύμφωνα με το Δημοσθένη (Επιτάφιος), ο Κλεισθένης μεταρρύθμισε επί το δημοκρατικότερο τη νομοθεσία του Σόλωνα. Κατήργησε τις 4 ιωνικές φυλές που υπήρχαν και χώρισε το λαό σε 10 τοπικές φυλές με δέκα δήμους η καθεμιά, οι οποίες ονομάστηκαν από τα ονόματα των ηρώων της Αθηναϊκής παράδοσης. Οι φυλές αυτές ήσαν: Ερεχθηίς, Αιγηίς, Πανδιονίς, Πεοντίς, Ακαμαντίς, Οινηίς, κεκροπία, Ιπποθωντίς, Αιαντίς, Αντιοχίς. Σε κάθε φυλή φρόντισε να ανήκουν πολίτες από διάφορες περιοχές της Αττικής και έτσι οι πλούσιοι ευγενείς έπαψαν να αποτελούν μόνοι τους μια ισχυρή τάξη και αναμίχθηκαν με τους υπόλοιπους συμπολίτες τους.

Ο Κλεισθένης έδωσε όλη την εξουσία στην εκκλησία του δήμου. Από αυτήν εκλέγονταν και οι 10 στρατηγοί που διοικούσαν όχι μόνο το στρατό αλλά και το ίδιο το κράτος. Η βουλή των 400 του Σόλωνα αντικαταστήθηκε από νέα βουλή με 500 βουλευτές. Αυτοί έβγαιναν κάθε χρόνο με κλήρο 50 από κάθε φυλή. Έτσι, όλοι οι πολίτες είχαν πιθανότητα να γίνουν κάποτε βουλευτές. Έργο της βουλής ήταν να προετοιμάζει τα θέματα που θα συζητούσε η εκκλησία του δήμου.

Επίσης, ο Κλεισθένης, για να προστατέψει το νέο πολίτευμα, καθιέρωσε τον οστρακισμό. Κάθε πολίτης έγραφε πάνω σε ένα κομμάτι από σπασμένο αγγείο (όστρακο) το όνομα του πολιτικού που τον θεωρούσε πιο επικίνδυνο για τη δημοκρατία. Μετρούσαν κατόπιν τα όστρακα και εξόριζαν για 10 χρόνια όποιον είχε συγκεντρώσει 6 χιλιάδες όστρακα με το όνομά του.

Στην αρχαία Αθήνα του 5ου αιώνα π.Χ. η δημοκρατία εξασφάλιζε την ισονομία, την αξιοκρατία, την ισότητα και την ισοπολιτεία. Με εξαίρεση τους δέκα στρατηγούς που εκλέγονταν με ψηφοφορία, οι άρχοντες και οι δημόσιοι υπάλληλοι εκλέγονταν με κλήρωση. Επίσης, για να εξασφαλιστεί η ισοπολιτεία με η συμμετοχή και των φτωχών σε δημόσια αξιώματα, υπήρχε ο δικαστικός, ο βουλευτικός και ο εκκλησιαστικός (για την εκκλησία του δήμου) μισθός.

2. ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Η Εκκλησία του δήμου: Ήταν η επίσημη συνεδρίαση των πολιτών της Αθήνας κάθε 36 ημέρες στην Πνύκα (λόφος κοντά στην Ακρόπολη), που ήταν κάτι ως σήμερα οι λεγόμενες λαϊκές συνεδριάσεις. Την συγκαλούσε ο λεγόμενος «επώνυμος άρχων» και δικαίωμα για συμμετοχή είχαν όλοι οι Αθηναίοι πολίτες άνω των 21 ετών, και εκεί αφενός έκριναν και επιψήφιζαν πλειοψηφικά τις αποφάσεις που λάμβανε η «Βουλή των πεντακοσίων». Επίσης συζητούσαν τα ζητήματα της πόλης και είχαν δικαίωμα να θέσουν και τη δική τους πρόταση.

Ο Άρειος Πάγος: Ήταν αρχικά η Εκκλησία των πλουσίων, όμως τελικά καταργήθηκε και έγινε δικαστήριο και η μέριμνά του ήταν η ευνομία και η προστασία του πολιτεύματος. Με τον καιρό όμως έχασε τη δύναμή του (περιορίστηκε σε δίκες για φόνο και θρησκευτικές δίκες) από το άλλο δικαστήριο, την Ηλιαία.

Οι άρχοντες: Αρχικά οι άρχοντες ήσαν εννέα, εξ ου και « οι 9 άρχοντες» και ήσαν οι εξής: «ο επώνυμος άρχων» που συγκαλούσε τη Βουλή και την εκκλησία του δήμου, «ο άρχων πολέμαρχος» που ήταν ο αρχηγός του στρατού και στρατοδίκης, «ο βασιλιάς» που είχε θρησκευτικές και κάποιες δικαστικές αρμοδιότητες και «οι 6 θεσμοθέτες» που νομοθετούσαν και είχαν και δικαστικά καθήκοντα. Επί Περικλή, οι 9 άρχοντες είχαν μειωμένες αρμοδιότητες και πολλά από τα παλιότερα καθήκοντά τους είχαν επιμεριστεί σε άλλους δημοσίους λειτουργούς. Έτσι, δημιουργήθηκαν νέοι άρχοντες και συγκεκριμένα ήταν «οι 7 νομοφύλακες»(εκτελούσαν τις αποφάσεις της Βουλής και επέβλεπαν την ομαλή διεξαγωγή των συνεδριάσεων της εκκλησίας του δήμου), «οι φύλαρχοι» (πολιτικοί άρχοντες της κάθε φυλής), «οι εύθυνοι» (εξέλεγαν τους υπολοίπους άρχοντες), «οι σωφρονισταί» (επέβλεπαν τη συμπεριφορά των νέων που έπρεπε να ήταν κοσμία), «οι αστυνόμοι» (υπεύθυνοι για την καθαριότητα και την τάξη στην πόλη), «οι 10 ελληνοταμίαι» (ήταν υπεύθυνοι για τους φόρους των Αθηναίων και των συμμαχικών πόλεων – στο συμμαχικό ταμείο της Δήλου), «οι λογισταί» (αρμόδιοι για το λογιστικό έλεγχο των δημοσίων χρημάτων), «οι σιτοφύλακες» (υπεύθυνοι για την τιμή και την επάρκεια του σταριού), «οι πωληταί» (πουλούσαν τις δημευμένες περιούσιες) και «οι πράκτορες» (εισέπρατταν τις ποινές που το κράτος είχε επιβάλει).

Το Πρυτανείο και η Βουλή: Η βουλή επί Σόλωνα είχε 400 βουλευτές και επί Κλεισθένη στη Βουλή συμμετείχαν 50 βουλευτές από κάθε μία από τις 10 φυλές της Αθήνας, εξ ου και «η βουλή των 500κοσίων, οι οποίοι εναλλάσσονταν κάθε 36 ημέρες. Κατά τη διάρκεια των 36 ημερών που αντιπροσώπευαν τη Βουλή οι 50 βουλευτές της μιας από τις 10 φυλές, διέμεναν και σιτίζονταν σε ειδικό χώρο που λεγόταν «Πρυτανείον». Η φυλή τους την περίοδο διακυβέρνησή της λεγόταν «πρυτανεύουσα», οι βουλευτές «πρυτάνεις» και ο αρχηγός τους «επιστάτης των πρυτάνεων».

Η «Ηλιαία: Ήταν δικαστήριο που ίδρυσε ο Σόλωνας και έκρινε όλους ανεξαιρέτως τους πολίτες. Η Ηλιαία επι Κλεισθένη είχε 10 τμήματα (με 50 δικαστές έκαστο) που το καθένα που αντιστοιχούσαν στις δέκα αττικές φυλές. Υπήρχαν και άλλα δύο τμήματα

αναπληρωματικά. Στην Ηλιαία μπορούσαν να εκλεγούν ως μέλη και θήτες (εργάτες γης). Στο δικαστήριο αυτό ο κατηγορούμενος δε γνώριζε μέχρι τελευταίας στιγμής σε ποιο τμήμα θα γινόταν η δίκη του και έτσι δεν μπορούσε αυτός ή οι συγγενείς του να επηρεάσουν το δικαστήριο. Η Ηλιαία ήλεγχε και τους άρχοντες, ακόμα και έπειτα από κάποια καταγγελία ενός απλού Αθηναίου πολίτη.

3. ΟΙ ΑΘΗΝΑΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΤΑΞΕΙΣ

Αρχικά ο Θησέας είχε χωρίσει τους πολίτες των Αθηνών σε 3 τάξεις: τους ευγενείς, τους κτηματίες και τους τεχνίτες. Ευγενείς ήσαν οι πλούσιοι, δηλαδή όσοι ήσαν ιδιοκτήτες μεγάλων γεωργικών εκτάσεων, βιοτεχνικών εργαστηρίων και εμπορικών καταστημάτων, κτηματίες όσοι διέθεταν μικρά κτήματα, οι αγροτοκτηνοτρόφοι και τεχνίτες όσοι ασχολούνταν με τα διάφορα επαγγέλματα.

Κατά τα άλλα στην αρχαία Αθήνα, όπως και στη σημερινή, όλοι οι κάτοικοι ήσαν ίσοι, με ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις. Απλώς από τη μια υπήρχαν οι πλούσιοι και από την άλλοι οι φτωχοί που δούλευαν ως υπηρέτες (δούλοι) στους πλούσιους. Παράλληλα βέβαια υπήρχε και η ιεραρχία, δηλαδή οι πολίτες από τη μια και οι άρχοντες από την άλλη, καθώς και τα όργανα της εξουσίας (= η βουλή, η εκκλησία του δήμου κ.τ.λ.).

Ειδικότερα και από άποψης εθνικότητας και δημοτολογίου στην Αθηναίων πολιτεία υπήρχαν οι εξής διακρίσεις:

1) Οι Αθηναίοι πολίτες και οι άρχοντες

Αθηναίοι πολίτες ήσαν όλοι οι εγγεγραμμένοι Έλληνες κάτοικοι της πόλης ή άλλως όσοι ανήκαν στις Αθηναϊκές φυλές.

Ένα πολύ μικρό ποσοστό των πολιτών ήταν οι ιδιοκτήτες γεωργικών εκτάσεων, βιοτεχνικών εργαστηρίων και εμπορικών καταστημάτων. Η πλειοψηφία ήταν αγρότες που διέθεταν μικρές γεωργικές ιδιοκτησίες και ένα ζευγάρι βόδια (ζευγίτες). Οι φτωχοί πολίτες (θήτες) διέθεταν ελάχιστη περιουσία και έπαιρναν θέση κωπηλάτη στα πολεμικά σκάφη.

2) Οι μέτοικοι.

Μέτοικοι ονομάζονταν όσοι ξένοι ζούσαν και εργάζονταν ελεύθερα στην Αθήνα. Τέτοιοι ήσαν οι ξένοι τεχνίτες, μηχανικοί κ.α. Πλήρωναν φόρο, το καλούμενο «μετοίκιον», κάτι ως πλήρωναν και οι Αθηναίοι τον ετήσιο φόρο. Οι Μέτοικοι δεν είχαν πολιτικά δικαιώματα και έπρεπε να έχουν κάποιο Αθηναίο «προστάτη» που τους αντιπροσώπευε στα δικαστήρια και στις συναλλαγές τους με το δημόσιο. Αν έμεναν πολύ καιρό στην Αθήνα και ήσαν νέοι, στρατεύονταν. Μπορούσαν να έχουν χρήματα και μεγάλη περιουσία, πλην από μεγάλη ακίνητη περιουσία και μεταλλεία.

3) Οι Δούλοι.

Δούλοι ήσαν είτε πλούσιοι Αθηναίοι που πτώχευσαν και για να ξεπληρώσουν τα χρέη τους δούλευαν εξαναγκαστικά στους πλουσίους (ο Σόλωνας γι αυτούς έκανε την καλούμενη «σεισάχθεια») είτε ξένοι φτωχοί που ήρθαν στην Αθήνα για να προσφέρουν υπηρεσίες, κάτι ως οι υπηρέτες σήμερα. Δεν είχαν πολιτικά δικαιώματα, ήσαν όμως ελεύθεροι.

Από τα αρχαία κείμενα γίνεται φανερό ότι στην αρχαία Αθήνα οι δούλοι ήταν σε πιο καλή μοίρα από τις άλλες πόλεις. Ο «παιδαγωγός» π.χ. στην αρχαία Αθήνα ήταν ο πιο ηλικιωμένος και «έμπιστος δούλος» που συνόδευε τα παιδία (από τα 7 τους χρόνια) στο σχολείο. Υπήρχε ακόμη ελεύθερος χρόνος γι αυτούς, αφού σ' αυτόν μπορούσαν να ασχοληθούν με τη δική τους εργασία, για να πληρώσουν στο αφεντικό τους την ετήσια «αποφορά», προκειμένου κάποια στιγμή να απελευθερωθούν. Φαίνεται επίσης ότι στην Αθήνα απαγορευόταν να συλλάβουν δούλο που έβρισκε άσυλο σε ναό. Τότε, μπορούσε μόνον το αφεντικό του να τον πουλήσει σε άλλον. Φαίνεται επίσης ότι υπήρχαν νόμοι που προστάτευαν τους δούλους από την άσκηση βίας, καθώς και ότι σε ώρα πόλεμου οι δούλοι μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως στρατιώτες και αν έδειχναν ανδραγαθία, τότε το κράτος μπορούσε με δικά του έξοδα να εξαγοράσει την ελευθέρια τους.

4. ΑΣΧΟΛΙΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Οι Αθηναίοι πολίτες σε σχέση με αυτούς των άλλων πόλεων αρέσκονταν πιο πολύ στα γράμματα και τις τέχνες. Στην Αθήνα υπήρχαν πάρα πολλές σχολές για την αγωγή των νέων και η πόλη ήταν τόπος συνάντησης διανοουμένων και τόπος εκπαίδευσης ανθρώπων από όλο τον αρχαίο γνωστό κόσμο. Πέρα από την παιδεία, στην Αθήνα υπήρχαν θέατρα όπου παίζονταν θεατρικές παραστάσεις με ηθικοπλαστικό περιεχόμενο. Επίσης, υπήρχαν μεγάλες εορτές όπως τα Παναθήναια, τα Διονύσια, τα Ελευσίνια κ.α.

Οι Αθηναίοι όμως φημίζονταν από πιο παλιά ότι ήσαν άριστοι αρχιτέκτονες και μηχανικοί, γλύπτες κ.α., όπως ο περίφημος Δαίδαλος που έφτιαξε τα παλάτια του Μίνωα.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ

«Λειτουργία» λέγονταν η οικονομική βοήθεια των πλουσίων πολιτών στο κράτος, προκειμένου αυτό να μπορέσει να συνεχίσει υπάρχει ή και για να υπάρχει η δυνατότητα συμμετοχής και των φτωχών στα αγαθά της πόλης. Οι λειτουργίες ήταν: α) «Τα θεωρικά». Αυτή ήταν λειτουργία του ιδίου του κράτους. Το δημόσιο ταμείο έδινε χρήματα στους φτωχούς πολίτες της Αθήνας για να αγοράσουν το εισιτήριο στο θέατρο β) «Η χορηγία». Ο εύπορος πολίτης αναλάμβανε τη επιχορήγηση κάποιου δημόσιου έργου γ) «Η εστίασις». Ήταν ένα

δείπνο στο οποίο έτρωγαν τα άτομα της ιδίας φυλής και είχε ως σκοπό τη γνωριμία των μελών της. δ) «Η γυμνασιαρχία». Ήταν η οικονομική δαπάνη για τη διακόσμηση των αγωνιστικών χώρων και την προπόνηση των αθλητών. ε)»Η τριηραρχία».

Ήταν η οικονομική δαπάνη για τη συντήρηση και τον εξοπλισμό τριήρους (αθηναϊκό πλοίο, ναυς με τρις σειρές κουπιά), η οποία ήταν και η πιο δαπανηρή λειτουργία. Αυτός που αναλάμβανε την οικονομική δαπάνη λεγόταν «τριήραρχος» και μάλιστα είχε το δικαίωμα να κυβερνάει την τριήρη εν καιρό πολέμου. Από το έτος 357 π.Χ. το ζήτημα αυτό ρυθμίστηκε με νόμο του Περίανδρου. Οι 1200 πλουσιότεροι φορολογούμενοι κατανέμονταν σε 20 ομάδες (συμμορίαι), που υποδιαιρούνταν σε τομείς (συντέλειαι), καθένας από τους οποίους είχε επιφορτιστεί με τη συντήρηση ενός πλοίου. Ενώ αρχικά ο τριήραρχος κυβερνούσε το πλοίο, για το οποίο ήταν υπεύθυνος, αργότερα το σύστημα των συμμοριών έγινε προαιρετική υπηρεσία. Τα μέλη της συντέλειας μπορούσαν είτε να διορίσουν κάποιον από αυτούς κυβερνήτη του πλοίου είτε να πληρώσουν τεχνικό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'
ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

1. ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΑΠΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΚΤΙΣΗ ΑΘΗΝΑΣ - ΑΡΧΑΙΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

Το 1318 πριν από το Διόγνητο = 1582 π.Χ. κτίση Αθήνας. Σύμφωνα επίσης με το Πάριο Χρονικό: το έτος 1318 πριν από το Διόγνητο (= 1582 π.Χ.) ο Κέκροπας αντικαθιστά στη βασιλεία τον Ακταίο και μετονομάζει τη χώρα από Ακτική – Αττική, όπως λέγονταν πρώτα και προς χάρη του Ακταίου, σε Κεκροπία.

Το 1268 πριν από το Διόγνητο = 1532 π.Χ. ο Κραναός γίνεται Β βασιλιάς της Αττικής

Το 1242 πριν από το Διόγνητο = 1506 π.Χ. ο Εριχθόνιος διοργανώνει τα Παναθήναια

Το 1135 πριν από το Διόγνητο = 1399 π.Χ. ο Εύμολπος έρχεται με Θράκες στην Ελευσίνα και ιδρύει τα «ελευσίνια μυστήρια»

Το 1031 πριν από το Διόγνητο = 1295 π.Χ. ο Μίνωας Β' εκστρατεύει εναντίον των Αθηναίων - βασιλιά Αιγέα , μέσω Μεγάρων, επειδή ο γιος του Μίνωα, ο Ανδρόγεως, δολοφονήθηκε από φθόνο και από τους συναθλητές του (νέους και νέες) στα Παναθήναια. Μάλιστα, επειδή τους νέους και τις νέες αυτές ο Μίνωας τις καταδίκασε σε καταναγκαστικά έργα στην Κρήτη, οι Αθηναίοι του έπλασαν το μύθο του Μινώταυρου με το λαβύρινθο, σύμφωνα με τους Πλάτωνα, Πλούταρχο κ.α.

Το 987 πριν από το Διόγνητο . = 1251 π.Χ. ο Θησέας ενώνει τις 12 συνοικίες της Αττικής και επιβάλει τη Δημοκρατία.

Το 945 πριν από το Διόγνητο = 1209 π.Χ. γίνεται η άλωση της Τροίας. Αρχηγός των Αθηναίων στην εκστρατεία αυτή είναι ο Μενεσθεύς

Το 800 - 700 π.Χ. : Οι ευγενείς (αριστοκράτες, πλούσιοι) παραμερίζουν τους βασιλιάδες και αναλαμβάνουν οι ίδιοι την άσκηση της εξουσίας. Στα τέλη του 8ου αιώνα π.Χ. ξεκινάνε και οι διαμάχες των αριστοκρατών με τους εμπόρους, τους βιοτέχνες και τους γεωργούς που ζητούσαν πρόσβαση στην εξουσία.

Το 683/682 π.Χ. : Την διοίκηση αναλάμβαναν 9 άρχοντες, οι οποίοι ήταν α) ο επώνυμος άρχων που ήταν ο αρχηγός του κράτους β) ο πολέμαρχος που ήταν υπεύθυνος για τα στρατιωτικά θέματα γ) ο βασιλιάς που είχε μόνο θρησκευτικές αρμοδιότητες δ) έξι θεσμοθέτες που ασχολούνταν με τις δικαστικές υποθέσεις. Παράλληλα

λειτουργούσε και ο Άρειος Πάγος που αντικατέστησε το παλιό συμβούλιο των ευγενών επί βασιλείας και επόπτευε το έργο των αρχόντων.

Το 636 ή 635 π.Χ.: Αποτυχημένη προσπάθεια του ολυμπιονίκη Κύλωνα να εγκαθιδρύσει τυραννίδα στην Αθήνα.

Το 624 ή 621 π.Χ.: Πρώτη κωδικοποίηση του νόμου από το Δράκοντα. Ο Άρειος Πάγος αποκτά μεγάλη ισχύ,

ΚΛΑΣΣΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

594 - 593 π.Χ. : Ο Σόλων εκλέγεται ως διαιτητής ανάμεσα στους αριστοκράτες και στον αγροτικό πληθυσμό. Με τη λεγόμενη «σεισάχθεια» παραγράφονται τα χρέη όλων των αγροτών και καταργήθηκε η απώλεια της προσωπικής ελευθερίας λόγω χρεών. Δεν πραγματοποιήθηκε όμως το αίτημα του αναδασμού της γης. Όσον αφορά το πολίτευμα οι πολίτες χωρίστηκαν σε 4 τάξεις ανάλογα με το εισόδημά τους, διάρθρωση που ορίζει και τη συμμετοχή τους στην εξουσία. Θεσμοθετήθηκε η συμμετοχή του λαού στα πολιτικά πράγματα μέσω της εκκλησίας του δήμου όπου οι πολίτες εξέλεγαν τους αξιωματούχους και αποφάσιζαν για τα σημαντικότερα θέματα. Δημιουργήθηκε το δικαστήριο της Ηλιαίας με 6.000 μέλη ενώ στον Άρειο Πάγο συμμετείχαν όσοι είχαν προηγουμένως χρηματίσει άρχοντες. Πιθανότατα να δημιουργήθηκε και μια βουλή 400 μελών. Παράλληλα αναθεωρήθηκε το ιδιωτικό και ποινικό δίκαιο.

566 - 565 π.Χ. : **Κ**αθιέρωση της γιορτής των Μεγάλων Παναθηναίων.

546 - 527 π.Χ. : Περίοδος διακυβέρνησης από τον Πεισίστρατο που εγκαθιδρύει τυραννικό πολίτευμα (χούντα, λέμε σήμερα).

527 - 507 π.Χ.: Διακυβέρνηση από τους γιους του Πεισίστρατου Ίππαρχο και Ιππία, οι καλούμενοι Πεισιστρατίδες, οι οποίοι λόγω και της ανηθικότητας οι δημοκρατικοί ετοιμάζουν το 514 π.Χ. , την ημέρα της γιορτής των Παναθηναίων, πραξικόπημα εναντίον τους, όμως αποτυγχάνει. Απλώς ο Ίππαρχος δολοφονείται από τους αδελφούς Αρμόδιο και Αριστογείτονα, προς χάρη των οποίων μετά οι δημοκράτες Αθηναίοι τελούσαν αγώνες. Η τυραννίδα τελικά καταλύθηκε ύστερα από ένοπλη επέμβαση του Σπαρτιάτη βασιλιά Κλεομένη που ήθελε να επεκτείνει την επιρροή της Σπάρτης προωθώντας τον ευνοούμενό του Ισαγόρα. Νικητής όμως στον εσωτερικό αγώνα εξουσίας στην Αθήνα βγαίνει ο Αλκμεωνίδης Κλεισθένης.

507 π.Χ. : Εδραίωση της δημοκρατίας μέσω των μεταρρυθμίσεων του Κλεισθένη. Καθιερώνεται νέα οργάνωση των φυλών με τη δημιουργία 10 νέων φυλών που αποτελούσαν συγχρόνως και τις μονάδες οργάνωσης του στρατού. Δημιουργείται η βουλή των 500σίων που έθετε ζητήματα στην εκκλησία του δήμου προς συζήτηση ή ψήφιση και διατηρήθηκε το δικαστήριο της Ηλιαίας και ο Άρειος Πάγος. Ανώτατοι στρατιωτικοί διοικητές ορίζονται οι 10 στρατηγοί, αξίωμα που είχε ταυτόχρονα και σπουδαία πολιτική σημασία. Ακόμη εισάγεται ο οστρακισμός για να προστατευθεί το νέο πολίτευμα από επίδοξους τυράννους.

500 - 499 π.Χ. : Η Αθήνα στέλνει 20 πλοία ως βοήθεια στην επανάσταση των Ιώνων κατά των Περσών.

493 π.Χ. Ο Θεμιστοκλής εκλέγεται άρχοντας και παρουσιάζει το πρόγραμμά του για την οργάνωση του στόλου.

490 π.Χ. : Εκστρατεία των Περσών εναντίον της Αθήνας με επικεφαλείς τους Δάτη και Αρταφέρνη. Νίκη των Αθηναίων με ηγέτη το Μιλτιάδη επί του περσικού στρατού στην πεδιάδα του Μαραθώνα.

480 π.Χ. : Γιγαντιαία εκστρατεία του Πέρση βασιλιά Ξέρξη κατά της Ελλάδος. Αποτυχία καταστροφής του περσικού στόλο στη ναυμαχία του Αρτεμισίου και ήττα ύστερα από συγκλονιστική μάχη των 300 Σπαρτιατών και 700 Θεσπιών στο στενό πέρασμα των Θερμοπυλών. Καταστροφή και πυρπόληση της Αθήνας από τους Πέρσες. Νίκη των Ελλήνων στη ναυμαχία της Σαλαμίνας όπου πρωτοστάτησαν οι Αθηναϊκές τριήρεις και αναδείχτηκε η ιδιοφυΐα του Θεμιστοκλή.

479 π.Χ. : Νίκη των Ελλήνων στη μάχη των Πλαταιών και στη ναυμαχία της Μυκάλης.

477 π.Χ. : Ίδρυση της Αττικής - Δηλιακής ναυτικής συμμαχίας, γνωστή ως Α΄ Αθηναϊκή συμμαχία, με στόχο την απελευθέρωση των Ελλήνων της Μικράς Ασίας από τον περσικό ζυγό. Οχύρωση της Αθήνας και του Πειραιά σύμφωνα με το σχέδιο του Θεμιστοκλή.

467 π.Χ. : Σπουδαία νίκη του στόλου της Αθηναϊκής συμμαχίας με επικεφαλή τον Κίμωνα κατά των Περσών στις εκβολές του Ευρυμέδοντα στην παραλία της Παμφυλίας.

462 π.Χ. : Αποστολή βοήθειας των Αθηναίων προς τους Σπαρτιάτες υπό τον Κίμωνα στον πόλεμο τους εναντίον των εξεγερμένων Μεσσηνίων στην Ιθώμη. Άρνηση των Σπαρτιατών να δεχτούν την Αθηναϊκή βοήθεια. Ο ηγέτης των ριζοσπαστών δημοκρατών Εφιάλτης με πολιτικό πραξικόπημα καταργεί τις πολιτικές αρμοδιότητες του Αρείου Πάγου και τις μεταβιβάζει στη βουλή των 500σίων, στην Εκκλησία του Δήμου και στα δικαστήρια.

461 π.Χ. : Διάλυση της συμμαχίας με τη Σπάρτη. Δολοφονία του Εφιάλτη. Νέος ηγέτης των ριζοσπαστών δημοκρατών αναδεικνύεται ο Περικλής. Οστρακισμός του Κίμωνος. Με αφορμή την προσβολή των Σπαρτιατών που έδιωξαν το σώμα βοήθειας του Κίμωνα αποφασίζεται η κήρυξη πολέμου στους Σπαρτιάτες και στην Πελοποννησιακή συμμαχία. Δημιουργία συνασπισμού με το Άργος και τη Θεσσαλία. Ο Περικλής εφαρμόζει ένα αξιοθαύμαστο πρόγραμμα για οικοδόμηση της Ακρόπολης ύστερα από τις καταστροφές και τις λεηλασίες των Περσών. Κύριος συνεργάτης του σε αυτή του την προσπάθεια ήταν ο μεγάλος γλύπτης και καλλιτέχνης Φειδίας. Το αποτέλεσμα ήταν αριστουργήματα της αρχιτεκτονικής και της γλυπτικής τέχνης όπως ο Παρθενώνας, το Ερέχθειον και ο ναός της Αθηνάς Νίκης. Βέβαια έχουν αναγερθεί ήδη διάφοροι άλλοι ναοί με κυριότερους το ναό του Ποσειδώνα στο Σούνιο, του Ήφαιστου στον Αγοραίο Κολωνό, της Νεμέσεως στο Ραμνούντα και του Άρεως στις Αχαρνές μέσα στον 5ο αιώνα κατασκευάζονται η Στοά του Ελευθερίου Διός και ο μεγάλος Αγωγός στην Αγορά, η Νότια Στοά στη νότια πλευρά της Αγοράς, το ιερό της Αρτέμιδος Αγροτέρας στην αριστερή όχθη του Ιλισού και το Ασκληπιείο στη νότια πλευρά της Ακρόπολης.

457 π.Χ. : Ήττα των Αθηναίων στην Τανάγρα από τους Σπαρτιάτες. Νίκη εναντίων των Βοιωτών συμμάχων των Σπαρτιατών στα Οινόφυτα. Διεύρυνση της επικυριαρχίας της Αθήνας ως τις Θερμοπύλες.

454 π.Χ. Ήττα του Αθηναϊκού στρατού στη Μέμφιδα από το στρατό από το Μεγάβαζο και παύση της Αθηναϊκής εκστρατείας στην Αίγυπτο κατά των Περσών. Μεταφορά του συμμαχικού ταμείου από τη Δήλο στην Αθήνα.

451 π.Χ. : Επιστροφή του Κίμωνος και σύναψη πενταετής ειρήνης με τους Σπαρτιάτες.

450/449 π.Χ. : Θάνατος του Κίμωνα στην Κύπρο κατά την πολιορκία του Κίτιου. Μεγάλη νίκη αθηναϊκού στόλου κατά του περσικού στη Σαλαμίνα της Κύπρου. Σύναψη ειρήνης μεταξύ Αθηναίων - Περσών που έμεινε γνωστή με το όνομα του Αθηναίου απεσταλμένου Καλλία.

446 π.Χ. : Σύναψη τριακονταετούς ειρήνης με τη Σπάρτη.

433 π.Χ. : Εμπλοκή των Αθηναίων στον πόλεμο Κερκυραίων - Κορινθίων υπέρ των πρώτων.

432 π.Χ. : Υποστήριξη των Κορινθίων στην αποστασία της Ποτείδαιας από την Αθηναϊκή συμμαχία. Ολοκληρώνεται η κατασκευή του Παρθενώνα και των Προπυλαίων .

431 - 404 π.Χ. : **Πελοποννησιακός πόλεμος = ο εμφύλιος μεταξύ Σπάρτης και Αθήνα.**

431 - 421 π.Χ.: Αρχιδάμειος πόλεμος

431 - 430: Εισβολές των Πελοποννησίων στην Αττική, ναυτικές επιδρομές των Αθηναίων στην Πελοπόννησο, λοιμός στην Αθήνα, καταδίκη του Περικλή και εκδίωξή του από τη στρατηγία, πολιορκία Πλαταιών από τους Σπαρτιάτες, νέα επανεκλογή Περικλή και θάνατός του από το λοιμό.

428 – 427 π.Χ.: Αποστασία Λέσβου από Αθηναϊκή συμμαχία και σκληρή τιμωρία της από τους Αθηναίους, κατάληψη Πλαταιών από τους Σπαρτιάτες. Την ίδια περίοδο γεννιέται ο μεγάλος αρχαίος φιλόσοφος Πλάτων που ανέπτυξε ένα βαθυστόχαστο και πολύπλευρο φιλοσοφικό σύστημα. Η φιλοσοφική σκέψη του Πλάτωνα είναι σημείο αναφοράς όλων των φιλοσόφων κάθε εποχής, ακόμη και σήμερα, αφού τα έργα του άσκησαν έντονη επίδραση και ποικίλες αντιδράσεις.

425: :**424 π.Χ.:** Ήττα των Αθηναίων στο Δήλιον. Κατάληψη της Αμφίπολης από το Σπαρτιάτη στρατηγό Βρασίδα.

422 π.Χ.: Μάχη στην Αμφίπολη με νικητές τους Σπαρτιάτες. Ο Κλέων και ο Βρασίδας σκοτώνονται στη μάχη.

421 π.Χ.: Νικίειος ειρήνη με διάρκεια ισχύς για 50 χρόνια.

415 - 413: Εκστρατεία των Αθηναίων στη Σικελία με επικεφαλείς τον Αλκιβιάδη και το Νικία. Κατηγορία κατά Αλκιβιάδη ότι συμμετείχε στην ακρωτηριασμό των ερμαϊκών στηλών και διαταγή να παρουσιασθεί στο δικαστήριο. Φυγή του Αλκιβιάδη που βρήκε καταφύγιο στους Σπαρτιάτες. Ολοκληρωτική ήττα των Αθηναίων και θάνατος των στρατηγών Νικία και Δημοσθένη.

413 π.Χ.: Κατάληψη Δεκέλειας από τους Σπαρτιάτες.

411 π.Χ.: Επικράτηση ολιγαρχικών στην Αθήνα. Αντίδραση στρατού και στόλου που εξέλεξε στρατηγό τον Αλκιβιάδη.

410 π.Χ.: Νίκη του Αλκιβιάδη στη θέση Κυνός Σήμα και στην Κύζικο. Επικράτηση των ριζοσπαστών δημοκρατών στην Αθήνα με ηγέτη τον Κλεοφών.

409 – 408 π.Χ.: Κατάληψη Χαλκηδόνας και Βυζαντίου από τον Αλκιβιάδη και λαμπρή επιστροφή του στην Αθήνα. Ήττα των Αθηναίων στο Νότιον, κοντά στην Έφεσο και οριστική πτώση του Αλκιβιάδη.

406 π.Χ.: Μεγάλη νίκη των Αθηναίων κατά του σπαρτιατικού στόλου στις Αργινούσες νήσους.

405 π.Χ.: Συντριβή του αθηναϊκού στόλου στους Αιγός ποταμούς.

404 π.Χ.: Συνθηκολόγηση των Αθηναίων που παραιτήθηκε απ' όλες τις εξωτερικές της κτίσεις και υποχρεώθηκε να γκρεμίσει τα μακρά τείχη και τα τείχη του Πειραιά.

404 - 403 π.Χ. : Περίοδος διακυβέρνησης από τους 30 τυράννους που επέβαλλαν τρομοκρατικό καθεστώς. Παλινόρθωση της δημοκρατίας από το Θρασύβουλο.

395 - 386 π.Χ. : Περίοδος κατά την οποία διεξήχθη ο λεγόμενος «Κορινθιακός πόλεμος» στον οποίο οι Αθηναίοι συμμετέχουν με τους στρατηγούς Κόνων και Ιφικράτη.

377 π.Χ. : Ίδρυση της δεύτερης αθηναϊκής συμμαχίας με σκοπό την αντιμετώπιση της εξάπλωσης της σπαρτιάτικης επιρροής.

358 - 355 π.Χ. : Εξέγερση των συμμάχων των Αθηναίων κατά το λεγόμενο «Συμμαχικό πόλεμο» και διάλυση της Β΄ Αθηναϊκής συμμαχίας.

349 - 348 π.Χ. : Ξεσπάει ο Ολυνθιακός πόλεμος κατά του βασιλιά Φίλιππου που λήγει με την καταστροφή της Ολύνθου και την ήττα του αθηναϊκού στρατού.

346 π.Χ. : Φιλοκράτειος ειρήνη μεταξύ Φιλίππου και Αθήνας. Η συνθήκη όριζε να κρατήσουν οι δύο πλευρές τα κεκτημένα.

338 π.Χ. : Ολοκληρωτική ήττα του στρατού των Αθηναίων και των Θηβαίων από το Φίλιππο.

337 π.Χ. : Συμμετοχή των Αθηναίων στο Κοινό των Ελλήνων που ίδρυσε ο Φίλιππος στην Κόρινθο.

ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΟΧΗ

323 - 322 π.Χ. : Περίοδος διεξαγωγής του λεγόμενου «Λαμιακού πολέμου». Οι Αθηναίοι συντρίβονται από το Μακεδονικό στρατό στην Κραννώνα και στην Αμοργό. Ο Δημοσθένης αυτοκτονεί ενώ μακεδονική φρουρά τοποθετείται στη Μουνιχία.

317 - 307 π.Χ. : Ο Δημήτριος ο Φαληρεύς αναλαμβάνει τη διακυβέρνηση της Αθήνας.

307 π.Χ. Ο Δημήτριος ο Πολιορκητής καταλαμβάνει την Αθήνα.

267 - 261 π.Χ. : Συμμαχία Αθηναίων - Σπαρτιατών ενάντια στους Μακεδόνες κατά το λεγόμενο «Χρεμωνίδειο πόλεμο». Ήττα των συμμάχων και διορισμός Μακεδόνα διοικητή στην Αθήνα.

ΡΩΜΑΙΟΚΡΑΤΙΑ

146 π.Χ. : Η Αθήνα και η Σπάρτη, καθώς και οι λοιπές πόλεις της κεντρικής Ελλάδας ανήκουν στη δικαιοδοσία του Ρωμαίου ανθύπατου της ρωμαϊκής επαρχίας της Μακεδονίας.

88 π.Χ. :Η Αθήνα συμμαχεί με το Μιθριδάτη Στ΄ του Πόντου κατά των Ρωμαίων.

86 π.Χ. : Ο Ρωμαίος στρατηγός Λεύκιος Κορνήλιος Σύλλας καταλαμβάνει και λεηλατεί την Αθήνα ύστερα από ετήσια πολιορκία.

48 π.Χ. : Ο Ιούλιος Καίσαρ παραχωρεί αυτονομία στους Αθηναίους μετά τη μάχη των Φαρσάλων.

15 π.Χ. : Ο Ρωμαίος στρατηγός Αγρίππας χτίζει το Ωδείο που πήρε το όνομά του.

267 μ.Χ. : Ολοκληρωτική καταστροφή της Αθήνας από τους Έρουλους.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

4ος αιώνας. Ακμάζει η φιλοσοφική σχολή της Αθήνας όπου σπουδάζουν σπουδαίες πνευματικές προσωπικότητες και δημόσια πρόσωπα όπως ο Μ. Βασίλειος, ο Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός, ο Λιβάνιος, ο Ιουλιανός ο Παραβάτης κ.α.

396 μ.Χ. Λεηλασία και καταστροφή της Αθήνας από τους Γότθους του Αλάριχου.

5ος αιώνας Η Αθήνα χάνει την αίγλη της και μετατρέπεται σε μια μικρή επαρχιακή πόλη της βυζαντινής αυτοκρατορίας. Πολλά αρχαία μνημεία μετατρέπονται σε χριστιανικούς ναούς.

529 μ.Χ. Ο αυτοκράτορας Ιουστινιανός με διάταγμά του κλείνει τη φιλοσοφική σχολή των Αθηνών. Ο Παρθενώνας μετατρέπεται σε χριστιανική εκκλησία.

535 μ.Χ. Ο Ιουστινιανός ιδρύει την αρχιεπισκοπή της Πρώτης Ιουστινιανής που περιελάμβανε την Αθήνα και ανατέθηκε στη δικαιοδοσία του πάπα της Ρώμης.

732 – 733 μ.Χ. Η Αθήνα ανατίθεται στη δικαιοδοσία του πατριαρχείου Κωνσταντινούπολης.

11ος - 12ος αιώνας Θεωρείται περίοδος ακμής της πόλης και σημειώνεται έντονη οικοδομική δραστηριότητα. Κατασκευάζονται αξιόλογοι ναοί και μοναστήρια όπως η Καπνικαρέα, η Γοργοεπήκοος, οι Άγιοι Θεόδωροι, η Σωτείρα Λυκοδήμου, οι Άγιοι Απόστολοι, η Μονή Καισαριανής με το σπουδαίο καθολικό της, η Όμορφη Εκκλησία, ο Άγιος Ιωάννης Καρέα, η Μονή Ιωάννη του Θεολόγου, η Μονή Αγίου Ιωάννη του Κυνηγού, η Μονή Φιλοσόφων και η Μονή του Δαφνιού.

ΦΡΑΓΚΟΚΡΑΤΙΑ - ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΟΙ

1204-1311: Κυρίως φραγκική κυριαρχία: Η διοίκηση της πόλης είχε ανατεθεί σε Βουργούνδιους άρχοντες οι οποίοι έρχονταν συχνά σε προστριβές με τα γειτονικούς άρχοντες για την εξάπλωση της επικράτειάς τους. Πρώτος άρχοντας ο Όθωνας ντε λα Ρος που κατέλαβε την Αθήνα για λογαριασμό του Φράγκου βασιλιά της Θεσσαλονίκης κατά τη συμφωνία των σταυροφόρων για την κατανομή των εδαφών.

1311-1388: Καταλανική περίοδος: Κατάκτηση του δουκάτου της Αθήνας από τους μισθοφόρους της Μεγάλης Καταλανικής Εταιρείας με αφορμή τη μη πληρωμή των μισθών τους από τον τελευταίο Βουργούνδιο άρχοντα Γκωτιέ Ε΄ ντε Μπριέν.

1388-1456: Φλωρεντινή και Βενετική εποχή: Ο ηγεμόνας της Κορίνθου Νέριο Ατζαγιόλι καταλαμβάνει το 1388 την Αθήνα. Ακολουθεί κατοχή της πόλης από τους Βενετούς στην οποία αντιδρούν οι ορθόδοξοι με επικεφαλή το μητροπολίτη Μακάριο. Κερδισμένος βγαίνει ο νόθος γιος του Νέριο Ατζαγιόλι Αντόνιο που εγκαθιδρύει μια μικρή δυναστεία.

ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ – ΣΚΟΤΑΔΙ

1456: Κατάληψη της πόλης από τους Οθωμανούς και αρχίζει το σκοτάδι

1522 - 1523: Η Αθήνα πλήττεται από επιδημία.

1687 – 1688 Η Αθήνα παίρνει μέρος στο βενετοτουρκικό πόλεμο κατά το 1684 - 1699 με ολέθρια αποτελέσματα. Αρχικά βενετικός στρατός με επικεφαλή το Σουηδό στρατηγό Καίνιξμαρκ καταλαμβάνει την πόλη. Τραγικό γεγονός ότι κατά τη διάρκεια της πολιορκίας της Ακρόπολης βενετική οβίδα ανατίναξε τη στέγη του Παρθενώνα καθώς και ένα μέρος του που είχε μετατραπεί από τους Τούρκους σε πυριτιδαποθήκη. Στις 27 Δεκεμβρίου τα ανοβεριανά στρατεύματα εγκαταλείπουν την Αθήνα και στις 9 Απριλίου φεύγουν και οι Βενετοί αφού ο Βενετός αρχιστράτηγος Φραγκίσκος Μοροζίνι είχε πάρει μαζί του τους λέοντες της Ακρόπολης, του Θησείου και του λιμανιού του Πειραιά. Οι Έλληνες κάτοικοι, φοβούμενοι τη σφαγή, διασκορπίστηκαν σε κοντινές βενετικές κτήσεις.

1691: Αρχίζει η επιστροφή των διασκορπισμένων Αθηναίων στην πατρίδα τους ύστερα από αμνηστία που παραχώρησε ο σουλτάνος.

1754: Εξέγερση των Ελλήνων και των Τούρκων κατοίκων της Αθήνας κατά του διεφθαρμένου βοεβόδα της πόλης Σαρή - Μουσελίμη.

1799: Ο Βρετανός λόρδος Έλγιν παίρνει άδεια από το σουλτάνο για να κάνει ανασκαφές στην Αθήνα. Στην πραγματικότητα όμως αποσπά ανεκτίμητης αξίας θησαυρούς από την Ακρόπολη.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ - ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ

1821 – 1833: Η Αθήνα παίρνει μέρος στη μεγάλη Ελληνική επανάσταση του 1821. Στις 10 Ιουνίου 1822 καταλαμβάνεται από τους επαναστατημένους Έλληνες η Ακρόπολη. Στις 3 Αυγούστου 1826 ο Κιουταχής καταλαμβάνει την Αττική και την Αθήνα και οι κάτοικοί της οχυρώνονται στην Ακρόπολη. Γίνονται διάφορες προσπάθειες για τη βοήθεια των πολιορκούμενων αλλά όλες καταλήγουν σε αποτυχία ενώ σε μία από αυτές σκοτώνεται και ο Έλληνας στρατηγός Γεώργιος Καραϊσκάκης. Στις 24 Μαΐου 1827 ύστερα από συμφωνία παραδίδεται η Ακρόπολη στους Οθωμανούς και μεταφέρονται οι πολιορκούμενοι σε κοντινά νησιά όπου παραμένουν μέχρι το τέλος του πολέμου με το Πρωτόκολλο του Λονδίνου το 1830.

1833: Ιδρύεται ο δήμος Αθηνών.

1834: Η Αθήνα ανακηρύσσεται πρωτεύουσα του Ελληνικού κράτους σύμφωνα με διάταγμα της Αντιβασιλείας του ανήλικου βασιλιά Όθωνα

1843: Στις 3 Σεπτεμβρίου 1843 ξεσπά επανάσταση με κύριο αίτημα την παραχώρηση συντάγματος από το βασιλιά Όθωνα και την καθιέρωση της συνταγματικής μοναρχίας.

1896: Διεξάγονται οι πρώτοι νεότεροι Ολυμπιακοί Αγώνες στο Παναθηναϊκό στάδιο της Αθήνας.

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΚΑΤΟΧΗ

1941 – 1944: Τα γερμανικά στρατεύματα καταλαμβάνουν την Αθήνα. Κατά την περίοδο της κατοχής χιλιάδες άνθρωποι πεθαίνουν εξαιτίας έλλειψης τροφών.

ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ - ΣΗΜΕΡΑ

1950 - 1967: Η Αθήνα γνωρίζει πρωτοφανή δημογραφική και οικονομική άνοδο. Ο πληθυσμός της από 12.000 κατοίκους το 1934 αυξάνεται στους 100.000 το 1880 και στους 802.000 το 1928. Σήμερα ο ευρύτερος νομός Αττικής αριθμεί πάνω από 4.000.000 κατοίκους

1985: Η Αθήνα γίνεται η πρώτη πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης.

2004: Η Αθήνα υποδέχθηκε ξανά τους Ολυμπιακούς Αγώνες

2. ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Η Αθήνα είναι η πατρίδα του Σωκράτη, του Πλάτωνα, του Αισχύλου, του Σοφοκλή, του Ευριπίδη και τόσων άλλων ανθρώπων που βοήθησαν να δημιουργηθεί, να εκφραστεί και να καταγραφεί η πρώτη καλλιεργημένη και φιλοσοφημένη σκέψη του ανθρώπου που σήμερα μας καθοδηγεί. Ο Ιππίας ο Ηλείος (Πλάτωνος Πρωταγόρας, 337 D) αποκαλεί την αρχαία Αθήνα «πρυτανείον της σοφίας» και ο Διόδωρος ο Σικελιώτης (1ος αιώνας π.Χ.) «κοινό εκπαιδευτήριο όλης της ανθρωπότητας».Η Αθήνα εκτός του ότι είχε βιβλιοθήκη από τον 7ο αιώνα π.Χ. είναι η πατρίδα του Σωκράτη, του Πλάτωνα, του Αισχύλου, του Σοφοκλή, του Ευριπίδη, του Ισοκράτη, … και του…. και του ….. Επομένως η Αθήνα είναι ο τόπος στον οποίο αναπτύχθηκαν ο ανθρωπισμός, η φιλοσοφία, οι επιστήμες, η δημοκρατία.

Ο Πλούταρχος (Λυκούργος και Σόλων), ο Δ. Λαέρτιος (Επιμενίδης), ο Πλάτων (Νόμοι και Μίνως) κ.α. αναφέρουν ότι πρώτα οι Σπαρτιάτες με το Λυκούργο και μετά οι Αθηναίοι με το Σόλωνα αντέγραψαν την Κρητική πολιτεία (νόμους, σύνταγμα κλπ – Μινωικό Πολιτισμό) και έτσι έκτοτε εκπολιτιστήκαν και ευημέρησαν. Ακολούθως οι Αθηναίοι έγιναν οι δάσκαλοι των άλλων λαών.

Επίσης ο Ηρόδοτος, ο Πλάτωνας (Νόμοι Δ, 106) κ.α. αναφέρουν ότι χάρη των ηρώων και νεκρών τόσο της Αθήνας όσο και της Σπάρτης στις μάχες και ναυμαχίες Θερμοπύλων, Πλαταιών, Σαλαμίνας κ.α.

όχι μόνο η Ελλάδα, αλλά και ολόκληρη η Ευρώπη απόφυγε να γίνει χώρα βαρβάρων.

Ο Λυσίας, σχετικά με την προσφορά της Αθήνας, λέει: «Πρώτοι και μοναδικοί την εποχή εκείνη (οι Αθηναίοι) εκδίωξαν τις δυναστείες που είχαν και εγκαθίδρυσαν τη δημοκρατία, θεωρώντας μεγαλύτερη ομόνοια την ελευθερία όλων και, καθιστώντας κοινές τις ελπίδες που προέρχονταν από τους κινδύνους, πολιτεύονταν με ελεύθερο φρόνημα, σύμφωνα με το νόμο, τιμωρώντας τους φαύλους, με την αντίληψη πως είναι έργο θηρίων να επικρατούν το ένα πάνω στο άλλο δια της βίας, ενώ στους ανθρώπους προσιδιάζει να ορίσουν τη δικαιοσύνη με το νόμο, να πείσουν με τη λογική και να υπηρετούν έμπρακτα τα δυο τούτα, κυβερνώμενοι από το νόμο και διδασκόμενοι από τη λογική….. **Άλλωστε μόνοι έναντι πολλών μυριάδων βαρβάρων κινδύνευσαν (οι Αθηναίοι) υπέρ όλης της Ελλάδας**….» (Λυσίας, «Επιτάφιος τοις Κορινθίοις βοηθοίς», 17-21)

Ο Δημοσθένης (Επιτάφιος) αναφέρει: Μόνοι τους οι πρόγονοί μας αντιμετώπισαν δυο φορές τον στρατό που συγκεντρώθηκε από ολόκληρη την Ασίαν και στη στεριά και στη θάλασσα διακινδυνεύοντες οι ίδιοι, **έγιναν η αιτία να σωθούν οι Έλληνες** (Δημοσθένης, Επιτάφιος, 10-11)

Ο Αθηναίος ρήτορας Ισοκράτης, σχετικά με την πόλη του λέει με καμάρι και υπερηφάνεια:

«Η πόλη μας (η Αθήνα) αναγνωρίζεται ως η αρχαιότερη, η μεγαλύτερη και η πιο φημισμένη σε όλον τον κόσμο. Αφού λοιπόν η αρχή της ιστορία της είναι τόσο ένδοξη, πρέπει να τιμηθούμε ακόμη περισσότερο για τη συνέχεια. (Ισοκράτης, «Πανηγυρικός», 23 -25)

«Η πόλη μας (η Αθήνα) έχει ξεπεράσει τόσο πολύ τους άλλους ανθρώπους ως προς τη σκέψη και το λόγο, ώστε οι μαθητές της έχουν γίνει δάσκαλοι των άλλων και έκανε το όνομα των Ελλήνων να χρησιμοποιείται πλέον όχι ως προσδιοριστικό της καταγωγής μας, αλλά του καλλιεργημένου πνεύματος και να ονομάζονται περισσότερο Έλληνες εκείνοι που έχουν τη δική μας παιδεία παρά εκείνοι που ανήκουν στην ίδια φυλή με μας.». (Ισοκράτης, «Πανηγυρικός, 50»).

Ο Αθηναίος συγγραφέα και φιλόσοφος Πλάτωνας, σχετικά με την πόλη και τους συμπατριώτες του, λέει (σε νέα Ελληνική από τις εκδόσεις «Κάκτος») με καμάρι και υπερηφάνεια: « Γιατί είναι τόσο ευγενικό, ελεύθερο και σταθερό το φρόνημα της πόλης μας και φυσικά εχθρική προς τους βάρβαρους, επειδή είμαστε γνήσιοι Έλληνες και ανόθευτοι από τους βάρβαρους. Άλλωστε δε συγκατοικούν με μας ούτε Πέλοπες, ούτε Κάδμοι ούτε Δαναοί, ούτε Αιγύπτιοι αλλά βάσει του νόμου Έλληνες και χωρίς βαρβαρικές προσμείξεις, γεγονός από το οποίο δημιουργήθηκε στην πόλη μας το μίσος για τις ξένες φυλές…». (Πλάτων, Μενέξενος, 245c-d)

ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΕΣ:

Το 428 – 427 π.Χ.: Γεννιέται ο μεγάλος αρχαίος φιλόσοφος Πλάτων που αφενός ίδρυσε την περίφημη Ακαδημία και αφετέρου ανέπτυξε ένα βαθυστόχαστο και πολύπλευρο φιλοσοφικό σύστημα. Η

φιλοσοφική σκέψη του Πλάτωνα είναι σημείο αναφοράς όλων των φιλοσόφων κάθε εποχής, ακόμη και σήμερα, αφού τα έργα του άσκησαν έντονη επίδραση και ποικίλες αντιδράσεις.

Το 336 - 335 π.Χ. Ο μεγάλος αρχαίος Έλληνας φιλόσοφος Αριστοτέλης ιδρύει φιλοσοφική σχολή στην Αθήνα που πήρε το όνομα «Περίπατος» και μας έμεινε γνωστό ως Λύκειο του Αριστοτέλη.

Σημειώνεται ότι:

1) Οι Αθηναίοι συγγραφείς: Ξενοφώντας (Επιτάφιος 4), Πλάτωνας (Μενέξενος, 245c-d), Ισοκράτης (Πανηγυρικός και Παναθηναϊκός) αποκαλούν τους συμπατριώτες τους Αθηναίους αφενός αυτόχθονες και αφετέρου πιο καλούς και πιο γνήσιους (πιο καθαρόαιμους και πιο ανόθευτους) Έλληνες, επειδή:

Α) Οι άλλες μεγάλες Ελληνικές πόλεις (= η Σπάρτη, η Θήβα κ.α.) που ήθελαν να ηγεμονεύσουν των Ελλήνων αφενός συναλλάσσονταν με τους βάρβαρους (Υπενθυμίζεται ότι μετά τα Περσικά οι κύριες νικήτριες δυνάμεις των Ελλήνων, οι Αθηναίοι και οι Σπαρτιάτες, άρχισαν να διαμάχονται μεταξύ τους για τα πρωτεία και οι Σπαρτιάτες προκειμένου να επικρατήσουν συμμάχησαν με τους βάρβαρους Πέρσες και τους Θηβαίους (που είχαν μηδίσει) κατά των Αθηναίων και αφετέρου στα μέρη τους είχαν πάει πριν από τα τρωικά διάφορα βάρβαρα φύλα και είχαν αναμειχθεί με τους εκεί Έλληνες. Τα κύρια από τα φύλα αυτά ήσαν οι Θηβαίοι ή Καδμείοι που με τον Κάδμο από τη Φοινίκη είχαν πάει στη Βοιωτία και ίδρυσαν τη Θήβα, οι Δαναοί που με το Δαναό από την Αίγυπτο είχαν πάει στο Αργος (= ηπόλη και κατ' επέκταση η Πελοπόννησος) και αναμείχθηκαν με τους εκεί Αχαιούς και οι Πέλοπες που από τη Μ. Ασία με τον Πέλοπα (απ΄ όπου και Πελοπόννησος) είχαν πάει και καταλάβει την Πελοπόννησο.

Β) Οι Δωριείς, αν και Έλληνες, μετά τα τρωικά είχαν φύγει (ο λόγος που οι Αθηναίοι έλεγαν τους Δωριείς επήλυδες) από τον τόπο τους, από τη Στερεά Ελλάδα, και είχαν πάει και καταλάβει μια άλλη Ελληνική περιοχή (ο λόγος που οι Αθηναίοι έλεγαν ότι αυτοί δεν κατέλαβαν ποτέ άλλους Έλληνες, άρα είναι οι πιο καλοί Έλληνες), την Πελοπόννησο, με επικεφαλείς τους εξόριστους γιους του Ηρακλή (τους καλούμενους Ηρακλείδες, τους είχε διώξει από το θρόνο ο Ευρυσθέας) με σκοπό να εγκαταστήσουν και πάλι στο θρόνο τους Ηρακλείδες και που όμως μετά οι Δωριείς δεν ξαναγύρισαν στον τόπο τους παρά παρέμειναν στην Πελοπόννησο. Κάτι που δεν είναι έτσι επακριβώς (Περισσότερα βλέπε «Πόλη Σπάρτη»)

2) Ο Ισοκράτη με τους λόγους του ήθελε και αυτός να ενωθούν οι Έλληνες και έτσι να στραφούν εναντίον των βαρβάρων της Ασίας (Περσών, Φοινίκων κ.α.) και για το λόγο ότι είχαν προκαλέσει τόσα δεινά στους Έλληνες επί Ξέρξη . Ωστόσο αυτός ήθελε την ηγεμονία των Ελλήνων να την έχουν οι συμπατριώτες του Αθηναίοι και όχι οι Σπαρτιάτες με τις αιτιολογίες που είδαμε να λέει πιο πριν. Τελικά η ένωση των Ελλήνων και η εκστρατεία στην Ασία έγινε, όμως όχι με την ηγεμονία των Αθηναίων ή των Σπαρτιατών, αλλά των Μακεδόνων, με αρχιστράτηγο των Ελλήνων το Μ. Αλέξανδρο. Στην ένωση

και εκστρατεία αυτή συμμετείχαν όλες οι Ελληνικές πόλεις, πλην της Σπάρτης. Η Σπάρτη αρνήθηκε να συμμετάσχει με το αιτιολογικό ότι οι Σπαρτιάτες ηγούνται και δεν υπακούνε σε άλλους.

Η ΑΘΗΝΑ ΣΗΜΕΡΑ

ΑΘΗΝΑ - ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΑΘΗΝΑ – Κολοκοτρώνης – παλιά βουλή

ΑΘΗΝΑ – ΕΘΝΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Το παρόν βιβλίο είναι μια πρωτότυπη μελέτη, η οποία βασίζεται αποκλειστικά και μόνο σε επίσημες πηγές, αρχαίες και νέες, των οποίων τα ονόματα αναφέρονται εντός του βιβλίου, εκεί όπου αναφέρονται και τα λεγόμενά τους.

ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ:

Ο συγγραφέας Αδαμάντιος (Μάκης) Γ. Κρασανάκης έχει γράψει πάρα πολλές μελέτες και άρθρα, που έχουν δημοσιευτεί στις Κρητικές και Αθηναϊκές εφημερίδες, καθώς και πάρα πολλά άλλα βιβλία, όπως τα εξής:

1. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
2. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ (ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΓΡΑΦΗΣ)
3. Η ΝΑΥΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ
4. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ
5. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΡΗΤΟΡΙΚΗ
6. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ: ΜΑΝΤΙΝΑΔΑ, ΚΑΝΤΑΔΑ, ΡΙΜΑ, ΡΙΖΙΤΙΚΟ, ΑΜΑΝΕΣ ΚΛΠ
7. Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
8. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΦΗ (ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΡΟΦΟΡΑ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΟΥΝ ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ)
9. Η ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ
10. ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
11. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΩΝ ΘΕΩΝ
12. ΟΙΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΟΤΟΠΟΙΙΑ (ΙΣΤΟΡΙΑ, ΕΙΔΗ ΠΟΤΩΝ ΚΛΠ)
13. Η ΑΘΗΝΑ (ΟΝΟΜΑΣΙΑ, ΙΔΡΥΣΗ, ΙΣΤΟΡΙΑ, ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΚΛΠ)
14. Η ΘΗΒΑ (ΟΝΟΜΑΣΙΑ, ΙΔΡΥΣΗ ΚΛΠ)
15. Η ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ (ΟΝΟΜΑΣΙΑ, ΙΣΤΟΡΙΑ, ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΚΛΠ ΤΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ)
16. Η ΣΠΑΡΤΗ (ΟΝΟΜΑΣΙΑ, ΙΔΡΥΣΗ, ΙΣΤΟΡΙΑ, ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΚΛΠ)
17. Η ΚΡΗΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (ΟΝΟΜΑΣΙΑ, ΚΑΤΑΓΩΓΗ, ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΩΝ ΚΡΗΤΩΝ)
18. Ο ΚΡΗΤΑΓΕΝΗΣ ΔΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΝΤΡΟ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ
19. ΟΙ ΚΡΗΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ ΦΟΡΕΣΙΕΣ
20. ΟΙ ΑΡΧΑΙΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥΣ
21. Η ΜΙΝΩΙΚΗ ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ ΚΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΝΔΥΜΑΣΙΑΣ
22. Ο ΝΟΜΟΣ ΛΑΣΙΘΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ (ΙΔΡΥΣΗ, ΟΝΟΜΑΣΙΑ, ΔΗΜΟΙ ΚΛΠ)
23. ΤΟ ΠΕΡΙΦΗΜΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΛΑΣΙΘΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ
24. ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ – ΤΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΕΙΝΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΝΟΗΣΗ
25. ΙΣΤΟΡΙΑ ΧΟΡΟΥ- & ΚΡΗΤΙΚΟΙ ΧΟΡΟΙ-ΧΟΡΟΙ
26. ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ (ΕΙΔΗ, ΕΦΕΥΡΕΤΗΣ ΚΛΠ),
27. ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ
28. Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ (ΕΙΔΗ ΚΛΠ)
29. ΠΕΡΙ ΘΥΣΙΩΝ, ΑΝΘΡΩΠΟΘΥΣΙΩΝ ΚΑΙ ΚΡΕΑΤΟΦΑΓΙΑΣ
30. ΠΕΡΙ ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΣΤΡΟΛΟΓΙΑΣ, ΜΑΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΜΑΝΤΕΙΑΣ
31. ΨΕΥΔΗ ΠΟΥ ΛΕΓΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΦΗ
32. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ: (ΔΥΣΛΕΞΙΑ, ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΣ *κ.α.*).
33. ΘΡΗΣΚΕΙΑ: ΤΙ ΕΝΑΙ ΘΕΟΣ, ΨΥΧΗ, ΑΔΗΣ ΚΑΙ Η ΥΠΑΡΞΗ ΤΟΥΣ Ή ΟΧΙ
34. Η ΚΙΘΑΡΑ, Η ΛΥΡΑ ΚΑΙ Ο ΑΥΛΟΣΜΕ ΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΠΙΝΟΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΚΡΗΤΕΣ
35. Ο ΕΦΕΥΡΕΤΗΣ ΙΣΤΙΩΝ ΚΑΙ ΜΥΛΟΥ (ΥΔΡΑΛΕΤΗ, ΑΝΕΜΟΜΥΛΟΥ κ.α.).
36. Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ ΕΙΝΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙ ΛΑΘΟΣ